



## การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก  
สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

FACTORS AFFECTING TO SAVINGS OF MEMBER OF  
DIRECTORATE OF JOINT COMMUNICATION SAVING AND  
CREDIT COOPERATIVE LIMITED

เรือเอก ชัยกิจ ไทยดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
พ.ศ. 2558

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

Factors Affecting to Savings of Member of Directorate of Joint Communication Saving and  
Credit Cooperative Limited

โดย

เรือเอก ชัยกิจ ไทยลี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์


เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2558

ชัชกิจ ไพบูลี 2558: การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์  
ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)  
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ:  
อาจารย์ปรีชา สิทธิกรณ์ไกร, Ph.D. 129 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสาร  
ทหาร จำกัด และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด  
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด จำนวน 323 คน  
โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่  
ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ และไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน  
เท่ากับ 24,130.95 บาท และมีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 27,150.68 บาท และเมื่อวิเคราะห์  
รายจ่ายรายเดือนซึ่งประกอบด้วยรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้  
สมาชิก ต้องมีการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ทั้งในระบบสหกรณ์และนอกสหกรณ์ ทั้งนี้สมาชิกส่วนใหญ่  
จะมีการกู้ยืมจากสหกรณ์มากที่สุด โดยมีรายจ่ายชำระเงินเดือนพร้อมดอกเบี้ยให้สหกรณ์เฉลี่ยต่อ  
เดือนเท่ากับ 12,112.14 บาท สำหรับปริมาณการออมเฉลี่ยต่อหัวของสมาชิกเท่ากับ 29,970.99 บาท  
โดยจะอยู่ในรูปของทุนเรือนหุ้นและเงินฝากกับสหกรณ์เป็นหลักซึ่งถือว่าเป็นการออมภายใต้  
ระเบียบกติกากำหนดของสหกรณ์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม  
ซึ่งประกอบด้วย (ก) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุและจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้  
และ (ข) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว  
หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ และหนี้สินรวมทั้งสิ้น ข้อเสนอแนะจาก  
การศึกษาที่สำคัญคือ สหกรณ์ควรสนับสนุนให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อให้  
สามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและรายจ่ายรวมได้ และส่งเสริมให้สมาชิกลงทุนประกอบอาชีพเสริม  
เพื่อให้มีรายได้เสริมจะได้มีโอกาสออมได้มากขึ้น

ร.อ. 

ลายมือชื่อนิสิต



ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

41 81 58

Chadchakij Thalee 2015: Factors Affecting to Savings of Member of Directorate of Joint Communication Savings and Credit Cooperative Limited. Master of Arts (Cooperative Economics). Major Field: Cooperative Economics, Department of Cooperatives. Independent Study Advisor: Mr. Preecha Sitdhikornkrai, Ph.D. 129 pages.

The purposes of this study are to study the economic situation of member of The directorate of joint communication saving and credit cooperative limited (DJSC) and to study the factors affecting the volume of savings of members of DJSC. The sample size of the study is 323 members by using questionnaires for data gathering procedure. Statistical methods used in data analyzing included of frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation and chi-square test.

The study found that members of DJSC have the average income 24,130.95 baht per month. The average montly expenses of members is 27,150.68 baht, which the montly expenses compose of nessorry and unnecessary expenses. This is the main reson of debts of member both from debt in DJSC and other sources. The average total payment of loan to DJSC is 12,112.14 baht. For the total average saving volume in cooperative is 29,970.99 baht, compose with saving in share of cooperative and money deposit to cooperative. The results of study found that the independent factors retoted to the saving volume of members are as follows: a) personal factors i.e gender, age and number of earning-members in household and b) economical factors i.e salary, total monthly househole income, total debt in cooperative, total debt from other sources and total debt. The significant suggestions of this study are cooperative should promote the philosophy of sufficiency economy to members for reducing unnecessary and total expenses and should promote to members in finding supplementary job for increasing income and saving opportunity.

T. Chadchakij  
Student's signature

Dr. Preecha Sitdhikornkrai  
Independent Study Advisor's signature

4, 8, 15

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จัดทำขึ้นเล่มนี้สามารถสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วย ความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.ปรีชา สิริทริกรณ์ไกร ประธานกรรมการที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระหลัก ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมถึงแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในขณะทำการศึกษา ตลอดทั้งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ภาควิชาของสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ดูแลและอำนวยความสะดวกในการเรียนเสมอมา จนกระทั่งงานวิจัยในครั้งนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณประธานกรรมการ คณะกรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ตลอดทั้งผู้เขียนตำราวิชาการ บทความ และนักวิจัยทุกท่านที่ช่วยในการให้ข้อมูลในการศึกษา และขอขอบพระคุณบิดามารดา ครอบครัว ครูบาอาจารย์ และเพื่อนๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่ผู้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทุกท่าน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าจึงกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ชัชกิจ ไทยลี

กรกฎาคม 2558

## สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	<b>1</b>
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
<b>บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในงานวิจัย</b>	<b>8</b>
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออม	18
หลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	38
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
กรอบแนวคิดในการวิจัย	58
สมมติฐานในการศึกษา	59
<b>บทที่ 3 วิธีการศึกษา</b>	<b>60</b>
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
<b>บทที่ 4 ผลการศึกษา</b>	<b>67</b>
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	67
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	72
ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	81

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	85
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปผลการศึกษา	90
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	99
 เอกสารและสิ่งอ้างอิง	 101
 ภาคผนวก	 103
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการออมของ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	104
ภาคผนวก ข ผลวิเคราะห์ทางสถิติ	114
ภาคผนวก ค ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วย หุ้น พ.ศ. 2549	127

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงปริมาณทุนเรือนหุ้นปริมาณเงินฝากเฉลี่ยต่อรายตั้งแต่ปี 2551-2556	3
2	สัดส่วนของจำนวนสมาชิกทั้ง 5 กลุ่ม ตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	62
3	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	70
4	จำนวน ร้อยละ รายได้เฉลี่ยรายเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	73
5	จำนวน ร้อยละ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	74
6	จำนวน ร้อยละ รายจ่ายหนี้สินเฉลี่ยรายเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	78
7	วัตถุประสงค์สำหรับการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	79
8	สาเหตุที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	79
9	การเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และรายจ่ายหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน	80



## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวน ร้อยละ ประเภทเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	83
11	จุดประสงค์ในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	84
12	สาเหตุของการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	84
13	การเปรียบเทียบรายได้ต่อบุคคลและระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน	85
14	ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	88
15	ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด	89
16	จำนวนเงินได้รายเดือนต่อการถือหุ้นตามระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549	99

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อ่างใหญ่ เต็มอ่างเล็ก อ่างเล็ก เต็มสระน้ำ	48
2	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	49
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	58

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์เศรษฐกิจไทยในปัจจุบันเริ่มมีสัญญาณของการมีเสถียรภาพและการฟื้นตัวดีขึ้นส่งผลให้สภาวะโดยรวมของประเทศดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาคการเกษตรอุตสาหกรรมการเงินการลงทุนแต่หากพิจารณาถึงปัจจัยหรือเหตุของปัญหาที่จะทำเกิดผลกระทบทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่เติบโตตามที่ควรจะเป็นในขณะนี้คงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลที่เกิดขึ้นจากฝ่ายตรงข้ามรวมถึงปัญหาการเรียกร้องประท้วงของกลุ่มเกษตรกรตามภาคต่างๆ ปัญหาความไม่สงบทางภาคใต้ปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด หรือปัญหาการกระทบกระทั่งในเรื่องเขตแดนที่เป็นพื้นที่ทับซ้อนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงวิกฤติเศรษฐกิจโลกความผันผวนทางด้านเศรษฐกิจโลกไม่ว่าจะเป็นด้านราคาน้ำมันการเมืองในประเทศอาหรับ อัตราดอกเบี้ยอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ตอนนี้เงินบาทมีอัตราที่แข็งค่าขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐรวมถึงเงินสกุลอื่นๆส่งผลกระทบต่อศักยภาพภาคการส่งออกของไทยพบกับปัญหา สินค้าการเกษตรมีแนวโน้มการส่งออกที่ลดลงการบริโภคภายในประเทศการลงทุนรวมการผลิตและการจ้างงานลดลงเงินเฟ้อมีอัตราสูงขึ้นและค่าครองชีพก็ขยับตัวขึ้นสูงตามทำให้ประชาชนมีภาระรายจ่ายเพิ่มขึ้นมากกว่ารายได้ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยไม่มีเงินออม

การออมมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตเป็นพื้นฐานที่สำคัญของเศรษฐกิจในทุกระดับตั้งแต่ในระดับบุคคลระดับครัวเรือนระดับชุมชนท้องถิ่นและในระดับชาติการออมเป็นการที่ผู้บริโภครายได้มากกว่ารายจ่ายทำให้มีเงินเหลือเป็นเงินออม โดยออมเงินไว้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัวเพื่อมีไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินการออมจะถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆ เช่น ความสามารถในการออมผลตอบแทนที่ได้รับจากการออมและวัตถุประสงค์ในการออมซึ่งการออมจากภาครัฐหรือเอกชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจนั้นต้องเป็นการออมที่ผ่านตลาดเงินโดยสถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการระดมเงินออมอันเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนภายในประเทศเพื่อนำไปปล่อยกู้ให้แก่ผู้ประกอบการที่ขาดแคลนเงินทุนได้ใช้ลงทุนก่อให้เกิดการจ้างงานการผลิตการจับจ่ายใช้สอยหมุนเวียนเกิดการขยายตัวทางธุรกิจและพัฒนาเศรษฐกิจของ

ประเทศช่วยย้าระบบเศรษฐกิจดีขึ้นในปัจจุบันรูปแบบการออมได้พัฒนาให้มีความหลากหลายมากขึ้นเช่นออมในรูปแบบประกันชีวิตสลากออมสินรวมถึงออมกับสหกรณ์เป็นต้น

แต่การออมในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ทำได้ยากแม้แต่บุคคลที่ทำงานมีเงิน ได้เป็นประจำรายเดือนก็อาจเกิดปัญหาไม่มีเงินออม เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้และหากไม่มีเงินออมไว้ใช้ในยามจำเป็นก็อาจมีความจำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินจากเจ้าหนี้ยี่มาด้วยอัตราดอกเบี้ยที่สูงผลที่ตามมาทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจนไม่สามารถชำระหนี้ได้นับเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความกังวลบั่นทอนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดทำให้ขาดสมาธิและความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานซึ่งอาจทำลายอนาคตของบุคคลผู้นั้นหากหาทางแก้ปัญหาไม่ได้ และท้ายสุดหากมีจำนวนมากอาจส่งผลทำลายรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศชาติด้วยดังนั้นจึงต้องมีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเงินเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับตนเองและครอบครัวโดยนำรายได้ส่วนหนึ่งออมไว้กับสถาบันทางการเงินต่างๆซึ่งมีสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของคนที่เป็นพวกเดียวกันเพื่อแสวงหาทางช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกโดยการออมเงินบางส่วนของเงินได้ฝากไว้เป็นประจำสม่ำเสมอและสามารถให้กู้ยืมได้เมื่อมีความเดือดร้อนหรือต้องการสภาพคล่องให้กับตนเองและครอบครัวคือ “สหกรณ์ออมทรัพย์” ซึ่งมีหลักการมิได้ดำเนินการธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรจากจากสมาชิกแต่เพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการที่ดีกว่าแก่สมาชิกในสิ่งที่สมาชิกต้องการ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์นับเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยการส่งเสริมการออมของสมาชิกทั้งในรูปแบบของการถือหุ้นรายเดือนและการฝากเงินประจำและออมทรัพย์มีการให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข ในลักษณะการให้กู้ยืมแบบฉุกเฉินแบบสามัญและแบบพิเศษส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในด้านการออมและการกู้ยืมโดยที่สมาชิกจะได้รับความเป็นธรรมในด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราเงินปันผลตามหุ้นมีการช่วยเหลือสมาชิกผู้มีรายได้น้อยหรือเมื่อเกิดความเดือดร้อนเช่นจัดให้มีการประกันชีวิตให้ทุนการศึกษาเล่าเรียนสำหรับบุตรของสมาชิกการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย (ศศิธร, 2546: 1) อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการออมหรือการให้กู้ยืมเมื่อมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกอย่างแท้จริงเป็นต้นว่าการกำหนดระเบียบว่าด้วยการส่งเงินรายเดือนเพื่อซื้อหุ้นของสมาชิกการกำหนดวงเงินกู้ซึ่งควรจะดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจของสมาชิกเพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือมิใช่เพิ่ม

ปัญหาให้กับสมาชิกคั้งนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไปจึงควรที่จะศึกษาภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนสมาชิกอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายและการวางแผนในการให้บริการแก่สมาชิกอย่างเหมาะสมต่อไป (สุริดา, 2538: 3)

สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัดเป็นสหกรณ์หนึ่งในบรรดาสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นข้าราชการ, ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการของกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2556 มีเงินออมตามกติกา (เงินสะสมหุ้นรายเดือน) เพิ่มขึ้น ส่วนเงินออมภาคสมัครใจ ได้เริ่มมีการเปิดรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์พิเศษจากสมาชิก ได้ระยะเวลาเพียง 3 ปี ก็ตั้งแต่ พ.ศ.2553-ปัจจุบัน

ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่อาจมีความแตกต่างไปจาก บุคคลโดยทั่วไป นอกเหนือจากปัจจัยในด้านสถานการณ์เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณการออม แต่ในส่วนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ซึ่งมีสมาชิกประกอบอาชีพทหาร อาจมีปัจจัยอื่นนอกเหนือจากบุคคลทั่วไปเข้ามาเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของสมาชิก อาทิเช่นระดับชั้นยศ หรือพฤติกรรมการใช้ชีวิตของบุคคลที่ประกอบอาชีพทหาร และอื่นๆ เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณทุนเรือนหุ้นปริมาณเงินฝากเฉลี่ยต่อรายตั้งแต่ปี 2551-2556

ปีบัญชี สหกรณ์	จำนวน สมาชิก	ปริมาณเงิน ทุนเรือนหุ้น	ปริมาณเงินฝาก ออมทรัพย์พิเศษ	ค่าเฉลี่ยเงินฝากต่อ สมาชิก 1 ราย
2551	1718	141,111,020.00	-	82,136.00
2552	1719	162,432,160.00	-	94,492.24
2553	1693	179,504,340.00	-	102,027.38
2554	1679	199,233,360.00	65,937,482.55	157,933.80
2555	1676	238,715,370.00	63,368,900.91	179,919.16
2556	1673	277,887,570.00	69,242,509.67	207,489.59

ที่มา: รายงานกิจการประจำปีสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ตั้งแต่ปี 2551 -2556

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

## ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ฟังก์ชันการออมซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาเฉพาะการออมที่สมาชิกออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เท่านั้น มิได้ศึกษาถึงสินทรัพย์หรือเงินออมจากภายนอกสหกรณ์ฯของสมาชิก โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่จะเก็บรวบรวมตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2557 ถึง เดือนเมษายน 2557 จากสมาชิกที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ที่ตั้งทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 5 ส่วน ที่เป็นข้าราชการของ กรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ถนนสร่งประภา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานครและเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

## ประโยชน์ที่ได้รับ

นำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการระดมเงินออม ส่งเสริมพัฒนาแนวทางการออมของสมาชิกให้มีรูปแบบให้เลือกออมมากขึ้นรวมถึงหาแนวทางในการช่วยเหลือสนับสนุนสมาชิกที่ไม่มีเงินออมได้มีโอกาสออมเงิน

## นิยามศัพท์

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของ กรมการสื่อสารทหาร ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ที่ตั้งทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 5 กลุ่มและเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่ภายในกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย กรุงเทพฯ
2. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 1
3. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 2
4. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 3
5. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 4

**ปัจจัยส่วนบุคคล** ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาของสมาชิก ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้

#### **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** ประกอบด้วย

1. รายได้รวมของครอบครัว (ไม่รวมตัวผู้ตอบแบบสอบถาม)
2. รายได้รวมของสมาชิกต่อเดือน ได้แก่ รายได้รายเดือน ค่าครองชีพ รายได้พิเศษ รายได้อื่น เช่น ค่าเช่าดอกเบี้ย
3. รายจ่ายรวมของสมาชิกต่อเดือน ได้แก่ รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น
4. รายจ่ายหนี้สิน เช่น รายจ่ายเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในระบบสหกรณ์หรือนอกระบบสหกรณ์ รายจ่ายเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยนอกระบบ

**รายได้รายเดือน** หมายถึง รายได้ที่อยู่ในรูปตัวเงินซึ่งประกอบด้วยเงินเดือนเงินประจำตำแหน่งค่าตอบแทนค่าเบี้ยเลี้ยงราชการ ค่าครองชีพรายได้พิเศษอื่นๆ

**รายได้สุทธิรายเดือน** หมายถึง เงินเดือนคงเหลือสุทธิหลังหักภาษีและเงินอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ที่สมาชิกได้รับในแต่ละเดือน

**รายจ่ายที่จำเป็น** หมายถึง รายจ่ายที่อยู่ในรูปตัวเงินและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในเบื้องต้น ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกเดือน ได้แก่ ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล/ค่ารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง ค่าเครื่องนุ่งห่ม/ของใช้ประจำวัน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายประกันชีวิตและประกันอื่นๆ

**รายจ่ายที่ไม่จำเป็น** หมายถึง รายจ่ายที่อยู่ในรูปตัวเงิน เป็นรายจ่ายที่อยู่นอกเหนือ จาก รายจ่ายจำเป็น ซึ่งถือว่าเป็นรายจ่ายฟุ่มเฟือย ซึ่งสามารถ ลดหรือตัดลงจะทำให้มีรายจ่ายประจำเดือน ลดลง ซึ่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการสนทนาการ (คุณภาพดนตรี/ท่องเที่ยว ฯลฯ) ค่าใช้จ่ายในการกินเลี้ยงสังสรรค์ และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงควรงวด (หอยรัฐบาล/หอยใต้ดิน ฯลฯ)

**การออม** หมายถึง รายได้ที่มีได้ใช้ในการบริโภคเป็นเงินส่วนที่เหลือเก็บไว้สำหรับสะสมนำไปใช้ในอนาคตโดยพิจารณาการออมในรูปทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ที่สหกรณ์หักเป็นรายเดือน และการออมแบบสมัครใจในรูปของเงินฝากและทรัพย์สินทางการเงินอื่นๆเช่นการฝากเงินกับสหกรณ์ฝากเงินกับสถาบันการเงินการซื้อตราสารทางการเงิน ฯลฯ

**เงินออมของสมาชิก** หมายถึง ทุนเรือนหุ้น + เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ และอื่นๆ ณ วันที่สำรวจ

**ปริมาณการออม** หมายถึง ปริมาณเงินออมของสมาชิก ประกอบด้วย

1. เงินที่ออมไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เช่น ทุนเรือนหุ้น เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เงินฝากประจำ เป็นต้น
2. เงินออมภายนอกสหกรณ์ เช่น เงินฝากธนาคาร ซื้อธนบัตร ซื้อสลากออมสิน ซื้อทองคำ ซื้อสินทรัพย์ถาวร ซื้อกรรมสิทธิ์ที่ได้รับคืนเมื่อครบกำหนด เป็นต้น

**ทุนเรือนหุ้น** หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกยอมให้สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ หักฝากเป็นค่าหุ้น ตามอัตรามูลค่าหุ้นที่สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ กำหนดในระเบียบ โดยที่สมาชิกสามารถเพิ่มจำนวนหุ้นได้แต่ต่อหุ้นได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จะถอนคืนได้เมื่อลาออกเท่านั้น

**เงินปันผล** หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกจะได้รับเป็นเงินตอบแทนจากเงินทุนเรือนหุ้นที่ตนชำระค่าหุ้นเมื่อสิ้นปีทางบัญชี

**เงินเฉลี่ยคืน** หมายถึง ส่วนเหลือจากต้นทุนที่สหกรณ์นำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตาม ส่วนของดอกเบี้ยที่สมาชิกได้ชำระแก่สหกรณ์ตามสัดส่วนเมื่อสิ้นปีทางบัญชี



**เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ** หมายถึง จำนวนเงินของสมาชิกที่ฝากไว้กับสหกรณ์ในบัญชีนั้น สมาชิกผู้ฝากรายหนึ่งสามารถเปิดบัญชีเงินฝากได้โดยจำนวนเงินฝากในบัญชีนั้นในครั้งแรกต้องไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาทและผู้ฝากจะส่งเงินฝากในครั้งต่อไป เมื่อใดก็ได้ซึ่งจำนวนเงินฝากนั้นต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นบาทสมาชิกสามารถถอนได้เดือนละหนึ่งครั้ง โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม ถ้าหากมีการถอนมากกว่าหนึ่งครั้งต่อเดือนสหกรณ์จะคิดค่าธรรมเนียมการถอนครั้งที่สองและครั้งต่อไป ในอัตราร้อยละหนึ่งของจำนวนเงินที่ถอน แต่ไม่เกินสามร้อยบาทโดยอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3.75 ต่อปีเมื่อฝากไม่เกิน 3 ล้านบาท และ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี เมื่อฝากเกิน 3 ล้านบาท

**อายุ** หมายถึง ระยะเวลาหรือจำนวนปีที่สมาชิกสหกรณ์มีชีวิตอยู่ได้แก่ อายุจริงตั้งแต่แรกเกิดของสมาชิกอายุราชการของสมาชิก และอายุของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของสมาชิก (นับปีเต็ม)

**ระดับชั้นยศ** หมายถึง ระดับหน้าที่การงานอำนาจความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่กำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับผู้บริหารชั้นสูง ได้แก่ เจ้ากรมการสื่อสารทหาร (ชั้นยศ พล.ท.) รองเจ้ากรมการสื่อสารทหารหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.) ผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต. พล.ร.ต. พล.อ.ต.) รองผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ)] ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ)]
2. ระดับผู้บริหารชั้นกลาง ได้แก่ รองผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ น.อ.) ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) ผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) หัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.ท. น.ท.)
3. ระดับผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.อ.-พ.ต.) นายทหารชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ระดับผู้บังคับหมวดหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.ต.-ร.ท.) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ จ.ส.ต.-จ.ส.อ. (พ) หรือเทียบเท่า) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ ส.ต.-ส.อ. หรือเทียบเท่า) ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

## บทที่ 2

### แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในงานวิจัย

การศึกษานี้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎี และทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออม
3. หลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในงานวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

### แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

ความหมายของสหกรณ์ คุณค่า อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

(ข้อสรุปจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 ณ ห้องประชุมกองทัพอากาศ ถนนพิษณุ เขตดุสิต กรุงเทพฯ)

ความหมายของ “สหกรณ์” (Cooperatives)

สหกรณ์ คือ “องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจ ที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”

### ความหมายของ “คุณค่าของสหกรณ์” (Cooperative Values)

“สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรมและความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์ เชื่อมมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์”

### ความหมายของ “อุดมการณ์สหกรณ์” (Cooperative Ideology)

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ “ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม”

### ความหมายของ “หลักการสหกรณ์” (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ คือ “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ซึ่งประกอบด้วย หลักการที่สำคัญรวม 7 ประการกล่าว คือ

**หลักการที่ 1** การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

**หลักการที่ 2** การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

**หลักการที่ 3** การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

**หลักการที่ 4** การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

**หลักการที่ 5** การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

**หลักการที่ 6** การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

**หลักการที่ 7** การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

## แนวคิดในการแบ่งประเภทสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์ คือ กลุ่มสหกรณ์ที่มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์หลักอย่างเดียวกัน เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มสหกรณ์ประมง กลุ่มสหกรณ์นิคม กลุ่มสหกรณ์ร้านค้า ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันตามประกาศกฎกระทรวง ให้ไว้ ณ วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2558 เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2558 “โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 อันเป็นพระราชบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนมีดังต่อไปนี้

- (1) สหกรณ์การเกษตร
- (2) สหกรณ์ประมง
- (3) สหกรณ์นิคม
- (4) สหกรณ์ร้านค้า
- (5) สหกรณ์บริการ
- (6) สหกรณ์ออมทรัพย์
- (7) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

## วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์

ความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการที่มีนัยสำคัญในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกของสหกรณ์ เช่น วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์การเกษตร ได้แก่ การให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิก การรวมกันซื้อวัสดุอุปกรณ์การผลิตและสินค้าอุปโภคบริโภค การรวมกันขายและหรือแปรรูปผลิตผลการเกษตรเพื่อขายหรือการตลาด ซึ่งรวมทั้งการคัดขนาดหรือคุณภาพผลผลิต การเก็บรักษาการขนส่ง ฯลฯ ทั้งนี้ รวมถึงการให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หลักดังกล่าวข้างต้น เช่น บริการน้ำเพื่อการเกษตร บริการใช้เครื่องจักรกล หรืออุปกรณ์ร่วมกัน บริการส่งเสริมแนะนำทางวิชาการ เป็นต้น

## วัตถุประสงค์รองของสหกรณ์

การจัดให้มีสวัสดิการหรือการสงเคราะห์แก่สมาชิก การส่งเสริมการศึกษาฝึกอบรมและวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ฯลฯ วัตถุประสงค์รองของสหกรณ์นี้มุ่งไปในด้านกิจกรรมทางสังคม หรือมิติทางสังคมของสหกรณ์ ในขณะที่วัตถุประสงค์หลักมุ่งไปในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือมิติทางเศรษฐกิจ

สหกรณ์ทุกประเภทสามารถกำหนดวัตถุประสงค์รองเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไรก็ได้ โดยไม่ถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ในการแบ่งแยกประเภทของสหกรณ์ เฉพาะวัตถุประสงค์หลักเท่านั้นที่เป็นกฎเกณฑ์ในการแบ่งแยกประเภทสหกรณ์ ทั้งนี้เพราะว่าสหกรณ์เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มบุคคลที่มีความต้องการอันดีเป็น (need) อย่างเดียวกันหรือเหมือนกัน เพื่อร่วมกันดำเนินธุรกิจหรือวิสาหกิจบนพื้นฐานของการช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้นกฎเกณฑ์ของการกำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์จึงแตกต่างกัน การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจรูปอื่น เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือรัฐวิสาหกิจ ห้างหุ้นส่วน บริษัท สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างกว้างขวาง ดังคำกล่าวที่ว่า "จากไม้จิ้มฟันยันเรือรบ" ส่วนรัฐวิสาหกิจมีวัตถุประสงค์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นๆ หรือตามนโยบายของรัฐบาล

## เหตุผลของการจัดประเภทสหกรณ์

ประมวลโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายด้านสหกรณ์ของรัฐบาลว่าจะเน้นการส่งเสริมสหกรณ์ประเภทใดภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรด้านต่างๆ

2. เพื่อประโยชน์แก่การรวมตัวของสหกรณ์ในทางขึ้น (vertical integration) คือการตั้งชุมนุมสหกรณ์ หรือสหพันธ์ หรือสหภาพสหกรณ์ในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ ในกรณีชุมนุมสหกรณ์หรือสหพันธ์สหกรณ์ซึ่งเป็นการรวมกันทางธุรกิจหรือวิสาหกิจ สมาชิกจะต้องเป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกันเท่านั้น แต่ในกรณีสหภาพสหกรณ์หรือสหภาพสหกรณ์สมาชิกไม่จำกัดว่าต้องเป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน เพราะว่าเป็นการรวมกันในด้านอุดมการณ์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านวิชาการและด้านความสัมพันธ์ภายใน

ขบวนการสหกรณ์ของชาติและกับรัฐบาล ขบวนการสหกรณ์ต่างประเทศ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศและบุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ

3. เพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลสถิติของสหกรณ์แต่ละประเภทอย่างเป็นระบบเพื่อศึกษาวิจัย และทำรายงานความก้าวหน้าของสหกรณ์แต่ละประเภทประจำปี อันจะเป็นประโยชน์แก่การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

4. เพื่อประโยชน์แก่การส่งเสริมและพัฒนาขบวนการสหกรณ์ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกสำหรับประเทศที่ยังใช้ระบบสหกรณ์ที่รัฐอุปถัมภ์ เพื่อประโยชน์แก่การวางแผนถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐในการส่งเสริม การกำกับแนะนำและการตรวจสอบสหกรณ์ให้แก่ขบวนการสหกรณ์อย่างค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อมและความเจริญก้าวหน้าในการพึ่งตนเอง และการปกครองตนเองได้ของสหกรณ์แต่ละประเภท จนในที่สุดรัฐจะมีอำนาจหน้าที่เพียงรับจดทะเบียนสหกรณ์และควบคุมดูแลให้สหกรณ์ดำเนินงานให้ถูกต้องตามกฎหมายและหลักการสหกรณ์เท่านั้น เช่นเดียวกับการควบคุมดูแลห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือองค์การธุรกิจที่เน้นการแสวงหากำไรจากการลงทุนนั่นเอง สหกรณ์และองค์การธุรกิจรูปอื่นในภาคเอกชนก็จะมีความเป็นอิสระเช่นเดียวกัน

#### การจัดประเภทสหกรณ์ในต่างประเทศ

มี 2 วิธี คือ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายสหกรณ์ และโดยคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ (ไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายสหกรณ์)

1. การจัดประเภทสหกรณ์โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายสหกรณ์ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ

1.1 ลักษณะที่ 1 ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายสหกรณ์หลายฉบับ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้มีกฎหมายสหกรณ์สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท เช่น กฎหมายสหกรณ์การเกษตรสำหรับประเภทสหกรณ์การเกษตร กฎหมายสหกรณ์ประมงสำหรับประเภทสหกรณ์ประมง กฎหมาย

สหกรณ์ปศุสัตว์สำหรับสหกรณ์ปศุสัตว์ กฎหมายสหกรณ์ป่าไม้สำหรับสหกรณ์ป่าไม้ กฎหมายสหกรณ์เครดิตยูเนียนสำหรับสหกรณ์เครดิตยูเนียน ฯลฯ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศแคนาดา ซึ่งใช้ระบบกฎหมายสหกรณ์หลายฉบับก็มีกฎหมายสหกรณ์สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภทในทำนองเดียวกัน

1.2 ลักษณะที่ 2 ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายสหกรณ์ฉบับเดียว เช่น ประเทศไทยและฟิลิปปินส์ มีกฎหมายสหกรณ์ฉบับเดียวใช้บังคับแก่สหกรณ์ทุกประเภท พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2511 และ พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ.2542 ของไทย มาตรา 33 วรรคสุดท้าย บัญญัติไว้เหมือนกันว่า "ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง" ในปัจจุบันเราจึงมีกฎกระทรวง (พ.ศ. 2548) ออกตามความใน พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ใช้บังคับอยู่ โดยกำหนดให้มีสหกรณ์ 7 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

## 2. การจัดประเภทสหกรณ์โดยคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

ประเทศส่วนมากที่ใช้ระบบกฎหมายสหกรณ์ฉบับเดียว ไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยประเภทสหกรณ์ไว้โดยเฉพาะเจาะจง แต่ให้อยู่ในดุลยพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์ที่จะกำหนดว่าสหกรณ์ที่เสนอขอจดทะเบียนนั้น ควรจัดให้อยู่ในประเภทใดโดยพิจารณา จากวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ตามที่ปรากฏในร่างข้อบังคับของสหกรณ์นั่นเอง ในทางปฏิบัติจึงมีระเบียบหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดประเภทของสหกรณ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐให้คำแนะนำแก่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์และช่วยเหลือในการกร่างข้อบังคับสหกรณ์ การกำหนดประเภทสหกรณ์ในกลุ่มประเทศเหล่านี้จึงมีลักษณะยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนซึ่ง รวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ได้เสมอ ถึงกับไปจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่ไม่ได้กำหนดประเภทของ สหกรณ์ไว้ในกฎหมาย

### สหกรณ์ออมทรัพย์

เป็นสหกรณ์ที่มีลักษณะเป็นสถาบันการเงินที่มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรืออาศัยในที่ชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และ

ให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

## ประวัติความเป็นมา

ในภาวะปัจจุบัน ประชาชนประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น ผู้ที่มีรายได้น้อยได้รับความเดือดร้อนเพราะไม่สามารถจะหารายได้เพิ่มให้เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น และมักจะแก้ไขปัญหาด้วยการกู้ยืมเงินจากนายทุน โดยยอมเสีย ดอกเบี้ยในอัตราสูง จึงก่อให้เกิดหนี้สินผูกพัน และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและครอบครัวภายหลังบุคคลที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว จึงร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการรวมกลุ่มกัน จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกในประเทศไทย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ข้าราชการสหกรณ์และพนักงานธนาคารเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ (ธนาคารเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็น "ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร") จดทะเบียนเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2429 โดยใช้ชื่อว่า "สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินไช้" ปัจจุบันชื่อว่า "สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด"

## วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้บุคคลที่เป็นสมาชิกรู้จักการประหยัด รู้จักการออมทรัพย์และสามารถบริการเงินกู้ ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายเมื่อเกิดความจำเป็น โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอีกทางหนึ่ง ดังนี้

1. การส่งเสริมการออมทรัพย์ เป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

- 1.1 การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการถือหุ้นสหกรณ์กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน โคนการหักเงินค่าหุ้น ณ ที่จ่ายเงินเดือนและจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่



สมาชิกตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดไว้เงินปันผลที่ได้รับนี้ไม่ต้องเสียภาษีให้แกรัฐ และเมื่อสมาชิกลาออกจากสหกรณ์ก็สามารถถอนค่าหุ้นคืนได้

1.2 การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการรับฝากเงินสหกรณ์มีบริการด้านเงินฝากทั้งประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ และให้ผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ หรือสูงกว่าตามฐานะของแต่ละสหกรณ์

2. การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาหมุนเวียนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือเดือดร้อนกู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยต่ำกว่าเอกชน

ลักษณะการให้เงินกู้ เงินกู้ที่สหกรณ์จ่ายให้กับสมาชิกมี 3 ประเภท คือ

1. เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินในกรณีที่สมาชิกมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีรายจ่ายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้จากสหกรณ์ได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินได้รายเดือน แต่จำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของแต่ละสหกรณ์และกำหนดส่งชำระคืนไม่เกิน 2 งวดรายเดือน เงินกู้ประเภทนี้ไม่ต้องมีหลักประกัน

2. เงินกู้สามัญ สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้ประมาณ 4-15 เท่าของเงินได้รายเดือน แต่จะจำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของแต่ละสหกรณ์ และกำหนดส่งชำระคืนระหว่าง 24-72 งวดรายเดือน และต้องมีสมาชิกด้วยกันค้ำประกัน อย่างน้อย 1 คน การกำหนดวงเงินกู้ฉุกเฉินและสามัญ จะใช้เงินเดือนเฉลี่ยของสมาชิกแต่ละสหกรณ์เป็นฐานในการกำหนด ตัวอย่าง เช่น สหกรณ์แห่งหนึ่งสมาชิกมีเงินเฉลี่ย 10,000 บาท/เดือน ขั้นสูงของวงเงินกู้ฉุกเฉินควรเป็น 5,000 บาท ขั้นสูงของวงเงินกู้สามัญ ควรเป็น 40,000-150,000 บาท แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงินและดุลยพินิจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในการกำหนดระเบียบ

3. เงินกู้พิเศษ ถ้าสหกรณ์มีฐานะมั่นคงแล้ว สหกรณ์จะเปิดบริการให้เงินกู้พิเศษเพื่อให้สมาชิกไปลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือกู้ไปเพื่อการเกษตรหรือสหกรณ์ประเภทนี้สามารถกู้ตามจำนวนเงินที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชีพ หรือขึ้นอยู่กับราคาของบ้านและที่ดินที่จะซื้อ หรือจำกัดขั้นสูงไว้ไม่เกิน 400,000-1,000,000 บาท และกำหนดชำระคืน ตั้งแต่ 10-15 ปี โดยมีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักจำนองค้ำประกัน

## การดำเนินงาน

สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินการ โดยสมาชิก กล่าวคือ เมื่อได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นแล้ว สมาชิกจะเลือกตั้งตัวแทนจากที่ประชุมใหญ่ให้เข้ามาบริหารงานในสหกรณ์ ตัวแทนสมาชิกเหล่านี้เรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” มีประมาณ 7-15 คน ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นๆ คณะกรรมการดำเนินการ จะทำหน้าที่บริหารกิจการสหกรณ์โดยจะมีการประชุม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อกำหนดนโยบายในการทำงาน แล้วจึงมอบให้ “ฝ่ายจัดการ” รับผิดชอบปฏิบัติงานต่อไป ฝ่ายจัดการนั้น ประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ สมุห์บัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน ฯลฯ ซึ่งทำหน้าที่บริการแก่สมาชิกที่มาติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์

### ทุนดำเนินงานของสหกรณ์

1. เงินค่าหุ้น
2. เงินรับฝากจากสมาชิก
3. ทุนสำรองและทุนสะสมอื่นๆ
4. เงินกู้ยืม
5. เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มี 2 วิธี คือ

1. กรณีในหน่วยงานหรือชุมชนที่มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว ท่านที่มีความประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกกระทำได้โดยการยื่นใบสมัครต่อสหกรณ์ เพื่อสหกรณ์จะนำไปสมัครของท่านเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์พิจารณารับเข้าเป็นสมาชิก เมื่อคณะกรรมการดำเนินการรับท่านเป็นสมาชิกแล้ว ท่านจะต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมนแรกเข้าประมาณ 20-50 บาท ชำระค่าหุ้นประมาณ 4-5 % ของเงินรายได้ และลงรายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก จากนั้นท่านจะมีสิทธิในสหกรณ์เช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่นๆ สหกรณ์จะจ่ายเงินปันผลตามหุ้นให้แก่ท่านเป็นประจำทุกปี และเมื่อท่านลาออกจากการเป็นสมาชิกภาพ ท่านสามารถถอนค่าหุ้นคืนทั้งหมดได้ ส่วนค่าธรรมเนียมนแรกเข้าสหกรณ์จะไม่จ่ายคืนให้ เพราะถือเป็นรายได้ของสหกรณ์อย่างหนึ่ง

2. กรณีในหน่วยงานหรือชุมชนที่ยังไม่มีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ ท่านที่สนใจในกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีความประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ขึ้นในหน่วยงานหรือชุมชนของท่าน ก็สามารถรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ได้ โดยขอคำแนะนำและสอบถามรายละเอียดได้จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 และพื้นที่ 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในส่วนภูมิภาค หรือติดต่อโดยตรงที่สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์ 0 2282 6595

### สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

สหกรณ์เป็นของสมาชิกและสมาชิกทุกคนมีบทบาทที่จะควบคุมการบริหารงานของสหกรณ์ โดยใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก ให้ถูกต้องและสม่ำเสมอการร่วมประชุมใหญ่เป็นทั้งสิทธิและหน้าที่อันสำคัญยิ่งของสมาชิกทุกคนควรจะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ซึ่งเป็นโอกาสที่สมาชิกจะแสดงบทบาททัศนคติและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของตน ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงาน การจัดสรรผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างยุติธรรม กำหนดนโยบายการดำเนินงานรวมทั้งคัดเลือกกรรมการดำเนินการที่มีความสามารถ และมอบภารกิจในการดำเนินการต่อไปในแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อมวลสมาชิก เสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับสหกรณ์ โดยสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมทุกคนจะต้องร่วมกันอภิปรายปัญหา แสดงความคิดเห็น ออกเสียง และยอมรับมติของที่ประชุม ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายข้อบังคับและระเบียบ เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ โดยร่วมกันพิจารณาในเรื่องต่างๆ เหล่านี้

### ข้อควรปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

#### 1. ด้านการเงิน

1.1 เมื่อชำระเงินแก่สหกรณ์ ต้องชำระต่อเจ้าหน้าที่การเงินที่สหกรณ์แต่งตั้งไว้เท่านั้น และต้องเรียกใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง เช่น การชำระหนี้ก่อนกำหนด การถือหุ้นเพิ่ม

1.2 ควรเก็บใบเสร็จรับเงินทุกฉบับไว้ จนกว่าจะได้สอบทานหนี้สินและเงินค่าหุ้นให้ถูกต้องตรงกันเป็นประจำทุกปี

1.3 ควรมารับเงินที่สหกรณ์ด้วยตนเอง ถ้าจำเป็นควรมอบฉันทะแก่ผู้ที่ไว้ใจเท่านั้น

1.4 เมื่อรับเงินจากสหกรณ์ทุกครั้ง ควรตรวจนับจำนวนเงินให้ถูกต้องก่อนออกจากสหกรณ์ไป

1.5 การนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ สมาชิกต้องยื่นใบฝากเงินพร้อมกับสมุดคู่ฝาก เมื่อรับสมุดคืนให้ตรวจสอบรายชื่อผู้มีอำนาจกำกับในสมุดคู่ฝากทุกครั้ง และไม่ควรถูกฝากสมุดคู่ฝากไว้กับพนักงานสหกรณ์

## 2. ด้านสินเชื่อ

2.1 ควรกู้เงินจากสหกรณ์ในกรณีที่มีความจำเป็นจริงๆ และกู้ในจำนวนที่ต้องการใช้เท่านั้น

2.2 จะคำประกันใครต้องตัดสินใจให้ดี เพราะ ถ้าผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้รับประกันจะต้องชำระหนี้แทน โดยไม่มีทางหลีกเลี่ยง

2.3 ในกรณีที่สมาชิกสหกรณ์ต้องการรับเงินกู้ เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนให้สมาชิกรับเงินดังกล่าวที่สหกรณ์ด้วยตนเอง ถ้าหากจำเป็นให้ทำหน้าที่มอบฉันทะ โดยมีผู้บังคับบัญชาลงลายมือชื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ด้วย

### แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการออม

ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ กล่าวว่าแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการออมมีดังนี้คือ (รุ่งอรุณ, 2547)

1. เพื่อสำรองไว้สำหรับเหตุฉุกเฉินที่คาดการณ์ไม่ได้
2. เพื่อเตรียมไว้ใช้จ่ายในสิ่งจำเป็นของตนเองและครอบครัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ใช้จ่ายยามชราเพื่อทุนการศึกษาบุตรหลาน เป็นต้น
3. เพื่อความมั่นคงได้แก่ฝากธนาคาร ได้ดอกเบี้ยเพื่อการเก็งกำไรของธุรกิจ
4. เพื่อนำมาปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพให้ดีขึ้นสูงขึ้น
5. เพื่อความเป็นอิสระในการใช้จ่ายใช้สอยและบางครั้งเกิดจากความตระหนี่ที่ไม่ต้องมีเหตุผล

รตนา สายคณิต (2524) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการออมเป็น 2 ประเภท คือ การออมทรัพย์โดยสมัครใจและการออมทรัพย์โดยไม่สมัครใจดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### การออมทรัพย์โดยสมัครใจ

การออมทรัพย์โดยสมัครใจระดับการออมทรัพย์โดยสมัครใจและอัตราส่วนของการออมทรัพย์โดยสมัครใจต่อรายได้ประชาชาติจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจ (วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาหะ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการออมทรัพย์โดยสมัครใจได้แก่ระดับรายได้การกระจายรายได้ระดับราคาสินค้าอัตราดอกเบี้ยอัตราภาษีอากร เป็นต้น ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่เป็นตัวกำหนดความสามารถในการออม

รายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถในการออมทรัพย์ตามทฤษฎีการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค (การออมทรัพย์) ของเคนส์ความสัมพันธ์ของการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคและรายได้สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการดังนี้

$$C = a + bY_d \quad (1)$$

หรือ  $S = -a + (1 - b)Y_d \quad (2)$

โดยที่

$C$  = ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค

$S$  = การออมทรัพย์

$Y_d$  = รายได้ภายหลังหักภาษี

$a$  = ค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นอิสระต่อรายได้

$b$  = ความโน้มเอียงในการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคหน่วยสุดท้าย

$(1-b)$  = ความโน้มเอียงในการออมหน่วยสุดท้าย

ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการออมทรัพย์โดยสมัครใจ ได้แก่ทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับการสะสมทุนการใช้จ่ายและการออมทรัพย์ระบบครอบครัวปัจจัยทางด้านประชากรเป็นต้นปัจจัยข้างต้นส่วนใหญ่เป็นตัวกำหนดความสมัครใจในการออมทรัพย์ (the willingness to save)

ในสังคมใดถ้าสมาชิกในสังคมเห็นประโยชน์ของการสะสมทุนทางวัตถุ (physical capital) เพื่อเพิ่มพูนฐานะทางเศรษฐกิจของคนให้สูงขึ้นกว่าเดิมในอนาคตแล้วก็จะกระตุ้นให้สมาชิกในสังคมนั้นทำการออมทรัพย์เพื่อการสะสมทุนหรือถ้าในสังคมใดสมาชิกในสังคมไม่นิยมการใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อหรูหราฟุ่มเฟือยเห็นคุณค่าของเงินมีนิสัยประหยัดมัธยัสถ์การออมทรัพย์โดยสมัครใจของสังคมนั้นย่อมจะสูงกว่าในกรณีที่สมาชิกในสังคมนิยมการใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายนอกจากนี้ประเพณีนิยมยังมีอิทธิพลต่อลักษณะของการออมทรัพย์เช่นอาจมีผลทำให้การออมทรัพย์อยู่ในรูปของที่ดินเครื่องประดับของมีค่าต่างๆ ไม่เห็นความสำคัญของการออมทรัพย์ในรูปอื่นๆ ระบบครอบครัวที่อยู่รวมกันเป็นครอบครัวขยาย (extended family) อาจไม่กระตุ้นให้บุคคลทำการออมทรัพย์ทั้งนี้เพราะภายใต้ระบบครอบครัวดังกล่าวรายได้ที่บุคคลได้รับจะต้องไปแบ่งปันให้กับสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวจึงไม่กระตุ้นให้บุคคลทำงานมากขึ้นเพื่อยกระดับรายได้ นอกจากนี้ภายใต้ระบบครอบครัวดังกล่าวบุคคลยังได้รับการประกันอีกว่าถ้ารายได้ของตนลดลงไปหรือไม่มีรายได้บุคคลก็จะยังได้รับการแบ่งปันรายได้จากสมาชิกคนอื่นในครอบครัวจึงทำให้บุคคลไม่เห็นความจำเป็นของการออมทรัพย์

ส่วนปัจจัยทางด้านประชากรซึ่งได้แก่ขนาดและอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรการกระจายอายุของประชากรอายุยืนยาวของประชากรมีอิทธิพลในการกำหนดความสามารถในการออมทรัพย์ เราสามารถกล่าวได้ว่าถ้าครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวหลายคนและอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกอยู่ในระดับสูงและสมาชิกในครอบครัวอยู่ในวัยเด็กและวัยชรา เป็นอัตราส่วนที่สูงครอบครัวนั้นย่อมจำเป็นต้องใช้จ่ายรายได้ของตนไปในการอุปโภคบริโภคเป็นส่วนใหญ่ความสามารถในการออมทรัพย์ย่อมอยู่ในระดับต่ำไปด้วย

ในการระดมเงินออมโดยสมัครใจจำเป็นต้องใช้มาตรการที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยดังกล่าว มาตรการที่สามารถนำมาใช้ในการระดมเงินออมโดยสมัครใจได้แก่พยายามยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นส่งเสริมให้มีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจให้มากขึ้นขยายและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสถาบันการเงินและสถาบันการออมทรัพย์ในรูปต่างๆขยายและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับตลาดลงทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมพยายามเปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมให้เห็นคุณค่าของการประหยัดและการออมทรัพย์ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว

การยกระดับรายได้ให้สูงขึ้นจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการออมทรัพย์การส่งเสริมการผลิตในภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรการ จัดระบบการชลประทานอย่างง่ายซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ทุนมากอาจมีผลทำให้ผลิตผลการเกษตร ส่วนเกิน (agricultural surplus) เพิ่มสูงขึ้นซึ่งก็หมายความว่ารายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นทำให้เขา สามารถออมทรัพย์ได้มากขึ้น

การส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจมีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนมากขึ้น กล่าวคือระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนสภาพจากระบบผลิตเพื่อยังชีพและเป็นระบบเศรษฐกิจที่แลกเปลี่ยน สิ่งของต่อสิ่งของ (barter and subsistence economy) มาเป็นระบบเศรษฐกิจที่ผลิตเพื่อตลาดและใช้ เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (money and market economy) จะมีผลทำให้เปลี่ยนสภาพ การออมทรัพย์ในรูปของสิ่งของ (savings in kind) มาเป็นการออมทรัพย์ในรูปของตัวเงินเงินฝาก ธนาคารและสินทรัพย์ทางการเงินการจัดตั้งสถาบันการเงินเช่นธนาคารออมสิน-สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตรและขยายไปในเขตชุมชนต่างๆจะสามารถระดมเงินออมเล็กๆ น้อยๆ ได้มากการ ขยายและการแข่งขันกันระหว่างธนาคารพาณิชย์ในการหาเงินฝากธนาคารด้วยการให้บริการพิเศษ ต่างๆกับลูกค้าก็มีส่วนช่วยในการระดมเงินออมโดยสมัครใจส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและขยาย

สถาบันการเงินประเภทอื่นๆ เช่น บริษัทประกันชีวิตบริษัทประกันภัยธรรมชาติเพื่อการ  
 เหนียวแน่นที่เริ่มต้นซึ่งสถาบันการเงินเหล่านี้มีส่วนช่วยระดมเงินออมเช่นเดียวกับการพัฒนา  
 ตลาดทุนในระบบ (formal capital market) ตลาดหลักทรัพย์ (securities market) จะมีส่วนช่วยให้  
 การระดมเงินออมเพื่อการลงทุนเป็นไปอย่างกว้างขวางประชาชนสามารถเลือกออมทรัพย์ในรูปแบบ  
 ของใบหุ้น เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริม สิทธิหุ้นกู้ หรือ ตั๋วสัญญาใช้เงินนอกเหนือไปจากการออมทรัพย์  
 ในรูปของเงินฝากธนาคารหรือทรัพย์สินที่มีตัวตน

การใช้นโยบายการเงินกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมก็จะ  
 สามารถชักจูงใจให้การออมทรัพย์โดยสมัครใจและเงินฝากธนาคารสูงขึ้นอันที่จริงอัตราดอกเบี้ยที่  
 เหมาะสมควรเป็นอัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนถึงความขาดแคลนและต้นทุนเสียโอกาส (opportunity  
 cost) ของเงินทุนและเมื่อคำนึงว่าประเทศที่กำลังพัฒนาเศรษฐกิจทั้งหลายต่างประสบกับภาวะเงิน  
 เพื่ออัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมน่าจะเป็นอัตราที่อย่างน้อยทำให้ผลตอบแทนที่แท้จริงของการถือเงิน  
 (ไม่ว่าจะอยู่ในรูปเงินฝากธนาคารหรือเงินสดก็ตาม) มีค่าเป็นบวก นั่น คือ

$$d - \dot{p}^* > 0$$

โดยที่  $d =$  อัตราดอกเบี้ยตามตัวเลข (nominal interest rates) โดย

เฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของเงินฝากทุกประเภทรวมทั้งการถือเงินสด.

$\dot{p}^* =$  อัตราเงินเฟ้อที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

$d - \dot{p}^* =$  ผลตอบแทนที่แท้จริงของการถือเงิน

### การออมทรัพย์โดยไม่สมัครใจ

วิไลลักษณ์ ไทษุณย์ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531 การออมทรัพย์ในภาคเอกชน  
 นอกจากจะเกิดขึ้นเองจากการออมทรัพย์โดยสมัครใจของประชาชนแล้วอีกส่วนหนึ่งยังเกิดขึ้น  
 เนื่องจากรัฐบาลบังคับให้ประชาชนออมทรัพย์โดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่นโยบายภาษีอากรนโยบาย



งบประมาณขาดดุลและการกระตุ้นให้เกิดเงินเฟ้อเราจึงกล่าวได้ว่าเงินออมส่วนนั้นเป็นการออมทรัพย์ที่เกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจ

### ทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคและการออม

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคตามทฤษฎี James S. Duesenberg ได้เน้นให้ความสำคัญกับความจริงที่ว่าฟังก์ชันการบริโภคของแต่ละบุคคลจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันมิได้เป็นอิสระจากกันความเกี่ยวข้องประการแรกเกิดจากความปรารถนาที่จะให้มีค่าเท่าเทียมกันทางสังคม โดยการบริโภคสิ่งของที่คิดว่าจะเป็นเครื่องโอ้อวดถึงฐานะความเป็นอยู่ที่ดี (conspicuous consumption) เมื่อประมาณกว่าร้อยปีมาแล้ว Nassau Senior ได้เรียกความปรารถนาที่จะแสดงความโอ้อวดอันนี้ว่าเป็น “กิเลสของมนุษยชาติที่มีพลังมากที่สุด” (นราทิพย์, 2520)

ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของฟังก์ชันการบริโภคของบุคคลยังเป็นไปในทางอื่นได้อีกและเรื่องนี้เองที่เราจะมุ่งให้ความสำคัญอย่างมาก Duesenberg เรียกความสัมพันธ์ในลักษณะที่สองนี้ว่า “ผลของการเลียนแบบซึ่งกันและกัน (demonstration effect)” กล่าวคือเมื่อบุคคลได้มีความรู้จักกับสินค้าหรือแบบแผนการบริโภคที่ดีกว่าเดิมรู้จักกับสิ่งของใหม่ๆ และวิธีการใหม่ๆ ที่จะสนองความต้องการอันเดิมแล้วภายในชั่วระยะเวลาหนึ่งบุคคลเหล่านี้ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่ปกติสุขและไม่พอใจกับสภาพที่เป็นอยู่เมื่อความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ขยายออกไปจินตนาการได้ถูกกระตุ้นขึ้น กล่าวคือเมื่อได้มีการเร่งเร้าในเรื่องความปรารถนาใหม่ๆ เกิดขึ้นแล้วความโน้มเอียงในการอุปโภคบริโภคก็จะมีระดับที่สูงขึ้น

จากการศึกษาโดยการแบ่งครอบครัวต่างๆ ออกเป็นกลุ่มๆ ตามระดับของรายได้ (family budget studies) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เราได้พบสิ่งที่ทุกๆ คน คาดว่าจะพบกล่าวคือกลุ่มครอบครัวที่มีระดับรายได้สูงจะมีการออมในสัดส่วนที่สูงจากรายได้ของตนความจริงกลุ่มครอบครัวที่มีระดับรายได้สูงซึ่งมีเพียงประมาณ 25 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดนี้จะเป็นเจ้าของการออมในส่วนเอกชนทั้งหมดในประเทศอันหมายถึงว่าประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ของครอบครัวชาวอเมริกันไม่สามารถที่จะทำการออมได้เลยนักเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายต่างมีความงงงเป็นอย่างชั่งกับความจริงที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของรายได้และอัตราการออมที่ปรากฏมีอยู่อย่างเด่นชัดในขณะหนึ่งๆ จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยแบ่งครอบครัวต่างๆ ออกเป็นกลุ่มๆ ตามระดับของรายได้นั้นจะไม่ปรากฏมีอีกต่อไปเมื่อระยะเวลาได้ผ่านไปความสัมพันธ์เช่น

ที่ว่ามีไม่ปรากฏมีอยู่จริงๆ ในการพิจารณาระดับรายได้ประชาชาติส่วนรวมการกะประมาณของ Kuznets ที่กระทำภายในช่วงทศวรรษต่างๆ เริ่มจากช่วงปี 1880 เป็นต้นไปนั้นให้แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในรายได้ประชาชาติที่แท้จริงแต่ไม่แสดงถึงการเพิ่มสูงขึ้นในสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ของรายได้ที่เป็นการสร้างทุนเลขตรงกันข้ามจากช่วงปี 1890 จนถึงช่วงปี 1920 เมื่อรายได้ที่แท้จริงได้ขยายออกไปมากกว่าสามเท่าได้ปรากฏว่าอัตราส่วนของการออมของชาติกลับมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลงเสียด้วยซ้ำ (ในช่วงปี 1930 อัตราดังกล่าวได้ลดลงอย่างมากโดยทันทีอันเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้น)

ตัวเลขจากการศึกษาความสัมพันธ์ของรายได้กับการอุปโภคบริโภคและการออมโดยการแบ่งครอบครัวออกเป็นกลุ่มต่างๆตามระดับรายได้ที่มีอยู่สำหรับช่วงระยะเวลาต่างๆนี้ยังได้แสดงให้เห็นประจักษ์ถึงลักษณะที่เด่นชัดที่น่าฉงนอีกด้วยกล่าวคือครอบครัวของชาวอเมริกันในตัวเมืองโดยเฉลี่ยในช่วงปี 1917-1919 ซึ่งมีรายได้ 1,500 ดอลลาร์ต่อปีเมื่อคิดเทียบในราคาของปี 1941 จะทำการออมไว้ได้ 120 ดอลลาร์หรือ 8 เปอร์เซ็นต์ของรายได้แต่ครอบครัวชาวอเมริกันโดยเฉลี่ยที่มีระดับรายได้จำนวนเดียวกันนี้ในปี 1941 ไม่สามารถที่จะทำการออมได้เลยปัญหาที่มีอยู่ว่าเราจะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ผิดแผนจากปกติออกไปนี้ได้อย่างไรทฤษฎีอันใหม่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ให้ความสำคัญของการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวโดยชี้ให้เห็นถึงความจริงที่ว่าแม้จำนวนจริงของรายได้ที่แท้จริงของครอบครัวที่เรากำลังพิจารณาอยู่จะคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลงก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่าจำนวนรายได้ดังกล่าวในปี 1941 จะเป็นจำนวนรายได้ในระดับที่ต่ำในสเกลของรายได้ประชาชาติมากกว่าที่จะเป็นในปี 1919 ระดับรายได้ประชาชาติโดยเฉลี่ยต่อหัวย่อมเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นบรรดาเพื่อนบ้านของครอบครัวที่เรากล่าวถึงจะมีฐานะในปี 1941 ที่ดีกว่าปี 1919 โดยส่วนรวมบุคคลเหล่านี้ก็จะมีการใช้สินค้าและบริการใหม่ๆรวมตลอดทั้งก้าวขึ้นไปมีแบบแผนการอุปโภคบริโภคที่อุดมสมบูรณ์และซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิมโดยทั่วๆ ไป แล้วเครื่องล่อใจที่จะทำให้ครอบครัวที่เรากล่าวถึงมีการใช้จ่ายมากขึ้นจะเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากการติดต่อกับสินค้าอุปโภคบริโภคที่ดีกว่าและวิถีทางของการดำรงชีวิตที่ก้าวหน้ากว่าได้เกิดขึ้นบ่อยๆสิ่งเหล่านี้เป็นผลให้แรงต่อต้านต่อการใช้จ่ายในรูปแบบใหม่ๆ หดสั้นไปและเป็นเหตุผลของความจริงที่ว่าระดับการออมของครอบครัวดังกล่าวจะลดต่ำลงเหลือศูนย์

สมมติว่าบุคคลผู้หนึ่งมีรายได้เท่ากับ 1,500 ดอลลาร์ในปี 1919 และเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2,000 ดอลลาร์ในปี 1941 (ให้การคิดมูลค่าของรายได้เป็นไปในระดับราคาที่คงที่อีกครั้งเพื่อที่จะได้สะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในปริมาณของรายได้ที่แท้จริงเท่านั้น) บุคคลผู้นี้ทำการ

ออมจำนวน 120 ดอลลาร์ในปี 1919 หรือเท่ากับ 8 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ของเขาและเนื่องจากอำนาจต่างๆ ที่เราเพิ่งกล่าวถึงมานี้ทำให้การออมของเขาได้ลดต่ำลงเหลือเพียง 100 ดอลลาร์ในปี 1941 หรือเท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ปรากฏว่าขณะนี้ได้เกิดมีการลดต่ำลงในจำนวนการออมเช่นเดียวกับการลดต่ำลงของอัตราการออมต่างๆ ที่ระดับรายได้ที่แท้จริงได้เพิ่มสูงขึ้นยิ่งไปกว่าการอุปโภคบริโภคสินค้าใหม่ๆ ของบุคคลอื่นๆ อาจก่อให้เกิดความปรารถนาใหม่ๆ ให้กับบุคคลที่เรา กำลังพิจารณาถึงหรือไม่ก็อาจจะด้วยเหตุผลง่ายๆ ที่ว่าเขามีความเคยชินกับแบบแผนของการบริโภคที่เหนือกว่าเดิม

ดังนั้นการขึ้นอยู่กับระหว่างกันของแผนความพอใจของผู้บริโภคต่างๆ ที่ทฤษฎีนี้ได้เน้นถึง อาจมีผลกระทบกระเทือนอย่างสำคัญต่อโอกาสในการเลือกระหว่างการอุปโภคบริโภคและการออมจำนวนการออมที่แต่ละบุคคลจะสามารถจัดทำขึ้นได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับและก็อาจที่จะไม่ใช่ส่วนที่สำคัญของจำนวนของระดับรายได้ที่แท้จริงแต่เพียงเท่านั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับสัดส่วนของรายได้ของเขาโดยเปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เหนือกว่าของบุคคลอื่นที่เขาได้มีการติดต่อใกล้ชิดอยู่ (ความแตกต่างในรายได้จะวัดในรูปของสัดส่วนหรือช่วงของความแตกต่างที่แท้จริงของจำนวนรายได้นั้นเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีบางเรื่องที่เราจะต้องกล่าวถึงในกรณีที่ได้มีการถือว่าระยะช่วงห่างแทนที่จะเป็นระหว่างระดับการบริโภคของบุคคลต่างๆ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความโน้มเอียงในการอุปโภคบริโภคแต่ในทั้ง 2 กรณีจะเกิดมีปัญหาก็เกี่ยวกับดัชนีตัวเลขทางสถิติขึ้นซึ่งจะต้องมีการคิดวิถีทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ขึ้นเอง ปัญหาอันนี้จะเกิดขึ้นพร้อมๆ กันไม่ว่าเราจะเลือกใช้ตัวเลขสัดส่วนหรือระยะทางของความถี่ห่างเป็นเครื่องมือวัดความต่างของรายได้ในระหว่างบุคคลก็ตาม)

เมื่อได้มีการนำเอาความขึ้นอยู่กับระหว่างกันและกันของแผนความพอใจของผู้บริโภคมาพิจารณาเราจะพบว่าการกระจายของรายได้ที่ไม่ทัดเทียมกันมากขึ้นอาจเป็นผลให้เกิดการลดต่ำลงในการออมโดยเฉลี่ยแทนที่จะไปทำให้เพิ่มสูงขึ้นดังที่เป็นที่นึกคิดกันอยู่ทั่วไปเหตุผลที่ว่าทำไม 75 เปอร์เซ็นต์ของครอบครัวชาวอเมริกันไม่การออมเลยมิได้สืบเนื่องมาจากการที่บุคคลเหล่านั้นยากจนมากไม่สามารถที่จะออมได้เท่าไรนักแต่สืบเนื่องมาจากตัวอย่างแบบแผนของการอุปโภคบริโภคของที่อยู่ในกลุ่มรายได้ 25 เปอร์เซ็นต์ ข้างบนมากกว่าที่ได้เร่งเร้าให้ความต้องการของกลุ่มบุคคล 75 เปอร์เซ็นต์เหล่านั้นเพิ่มมากขึ้นจนไม่เหลือรายได้ส่วนใดสำหรับการออมได้เลย

## ความหมายของการออม

มีผู้ให้นิยามของการออมไว้มากมายซึ่งผู้ศึกษาขอยกตัวอย่าง ดังนี้

การออม หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายมีความมัธยัสถ์

การออม หมายถึง การสะสมเงินเพื่อให้พอพูนในระยะสั้นเพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

การออม คือ การสงวนเก็บงำเพื่อจะได้มีโอกาสเก็บสะสมให้มามากขึ้นหรือสามารถสร้างหลักฐานให้มีวันข้างหน้าเช่นถ้าเราไม่มีบ้านก็ต้องพยายามเก็บเงินเพื่อสามารถจะใช้เงินนั้นผ่อนบ้านหรือมีบ้านของตัวเองไม่ต้องเช่าหรืออาศัยใครอยู่ตลอดไปการออมจึงเป็นผลดีแก่ตนและครอบครัวและชาติในที่สุดและยังมีผู้ใช้คำที่ให้ความหมายใกล้เคียงกับคำว่าออมคือคำว่าประหยัดคือการรู้จักใช้จ่ายเงินทองและสิ่งของในทางที่ถูกที่ควรไม่ฟุ่มเฟือยไม่ทำอะไรเกินตัวรู้จักประมาณรายได้และรายจ่ายให้สมดุลกันหรือรู้จักสะสมเงินทองเพื่ออนาคตของตนเองการรู้จักเลือกใช้จ่ายในทางที่ทำความพอใจให้กับตนเองและไม่เดือดร้อนฐานะความเป็นอยู่ของตน

จากความหมายของการออมพอสรุปได้ว่า การออม หมายถึง รายได้ส่วนที่สามารถใช้จ่ายได้จริงแต่ไม่ได้จ่ายออกไปเพื่อการบริโภคในปัจจุบันโดยรายได้ส่วนนี้ได้เก็บออมไว้ในลักษณะดังนี้ (วิไลลักษณ์ ไทยอุดมสำห และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531: 33)

### ลักษณะการออม

#### 1. เก็บออมไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงินโดย

- 1.1 เก็บออมไว้ในสถาบันการเงินเช่นเงินฝากประเภทต่างๆ
- 1.2 เก็บออมในรูปเครื่องมือทางการเงินเช่นเงินสดหุ้นพันธบัตรกู้ตัวเงิน ฯลฯ

#### 2. เก็บออมในรูปทรัพย์สินที่แท้จริงหรือทรัพย์สินถาวรเช่นที่ดินที่พักอาศัยเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ

## เหตุผลของการออม

การตัดสินใจที่จะออมเงินของครัวเรือนนั้นมีเหตุผลหลายประการ โดยแต่ละคนอาจจะมีเหตุผลแตกต่างกันออกไปแต่โดยรวมแล้วการตัดสินใจที่จะออมก็มักประกอบไปด้วยเหตุผล ดังนี้ (วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531: 33-35)

1. เพื่อใช้จ่ายในยามชรา: เป็นเหตุผลประการสำคัญในการเก็บออมของคนทั่วไปซึ่งรู้ดีว่า ในยามชรา นั้น รายได้จากการทำมาหาเลี้ยงชีพจะต้องลดลงหรืออาจจะหมดไปเลยก็ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องเก็บออมไว้ในขณะที่ตนเองยังมีรายได้ในระดับที่จะออมได้

2. เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน: ยามฉุกเฉินที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันมาก่อนซึ่งจำเป็นจะต้องมีการเก็บออมไว้เช่นกัน

3. เพื่อไว้ใช้จ่ายสำหรับการศึกษา : การเก็บออมไว้เพื่อการศึกษา นั้นอาจจะเป็นการศึกษาสำหรับตนเอง หรือสำหรับบุตรหลานก็ได้ โดยผู้ที่วางแผนชีวิตที่ดีจะต้องพยายามเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้วยการพยายามให้มีการศึกษาสูงขึ้นทั้งของตนเองและบุตรหลานดังนั้นการเก็บออมไว้เพื่อเหตุผลนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นมิใช่น้อย

4. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อที่อยู่อาศัย: ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตสำหรับผู้ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองเมื่อใดที่มีรายได้เหลือจากการบริโภคที่จำเป็นผู้นั้นจะต้องเก็บออมไว้เพื่อเหตุผลนี้อย่างแน่นอน

5. เพื่อซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ: ผู้มีอาชีพที่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์บางอย่างในการประกอบอาชีพเช่นชาวไร่ชาวนาฯลฯมักจะพยายามทำการเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นแก่อาชีพดังกล่าวเพราะอุปกรณ์เหล่านั้นจะทำให้การประกอบอาชีพของตนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. เพื่อไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร: สินค้าถาวรในปัจจุบันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการครองชีพเช่นสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านรถยนต์เครื่องเสียงฯลฯซึ่งบุคคลทั่วไปมัก

ปรารถนาจะมีไว้เพื่อความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตดังนั้นการเก็บออมเพื่อเหตุผลนี้มักเกิดขึ้นอยู่เสมอๆ

7. เพื่อให้ได้มาสำหรับหลักประกันบางอย่าง: หลักประกันบางอย่างในที่นี้ได้แก่การประกันชีวิตประกันภัยประกันอุบัติเหตุ ฯลฯ ซึ่งถ้าบุคคลใดประสบอุบัติเหตุโดยไม่คาดฝันในกรณีต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นหลักประกันเหล่านั้นจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้ฉะนั้นการออมในรูปของการส่งเบี้ยประกันเพื่อให้ได้หลักประกันบางอย่างจึงมีอยู่เสมอ

8. เพื่อหาผลประโยชน์: ผลประโยชน์ที่นี้คือผลตอบแทนที่จะได้จากการออมเช่นดอกเบี้ยเงินปันผลส่วนลด ฯลฯ นั้นเอง ดังนั้นกล่าวอย่างง่ายๆ ได้ว่า เหตุผลในการออมตามเป้าหมายนี้ก็คือความต้องการผลประโยชน์จากการเก็บออมนั่นเองและโดยทั่วๆ ไป ผู้มีรายได้สูงถึงระดับหนึ่งจะสามารถทำการออมเพื่อวัตถุประสงค์นี้ได้

9. เพื่อจัดตั้งธุรกิจ: อาจเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งในการเก็บออมของครัวเรือนก็ได้เพราะเชื่อว่าการประกอบธุรกิจจะทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ทำธุรกิจดีขึ้นเมื่อผู้ใดมีฐานะจะประกอบธุรกิจได้ก็ย่อมพยายามที่จะกระทำโดยปัจจัยที่สำคัญในการประกอบธุรกิจก็คือเงินทุนดังนั้นการออมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะได้เงินทุนมาประกอบทางธุรกิจสมดังความตั้งใจ

10. เพื่อใช้จ่ายในการซื้อเครื่องประดับ: อาจเป็นเหตุผลในการออมอย่างหนึ่งของผู้ที่มีรสนิยมในการประดับประดาเครื่องแต่งกายโดยถ้าเมื่อใดที่อยู่ในฐานะจะออมได้ผู้ที่มีรสนิยมดังกล่าวจะออมไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะทีเดียว

11. เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมทางด้านสังคม: ในระบบสังคมไทยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคมเช่นการให้ของขวัญวันเกิดแต่งงานขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ มักเกิดขึ้นอยู่เสมอและไม่ได้คาดคะเนมาก่อนผู้ที่วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในครอบครัวอย่างดีจึงมักกันเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อกิจกรรมนี้เงินส่วนนี้ก็คือเงินออมนั่นเอง

12. เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกของบุตรหลาน: ถือว่าเป็นค่านิยมของสังคมไทยบิดามารดาและปู่ย่าตายายมักจะมีมรดกไว้ให้ลูกหลานในอนาคตเพราะค่านิยมดังกล่าวนี้จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้มีความสามารถจะออมได้เก็บออมไว้เป็นมรดกของลูกหลาน

13. เพื่อไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมอื่นๆ: เช่น ออมไว้เพื่อใช้จ่ายในการสมรสเพื่อท่องเที่ยวเพื่อทำบุญ ฯลฯ เหล่านี้เป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดการเก็บออมขึ้นได้ทั้งสิ้น

### รูปแบบการออม

จากคำจำกัดความของคำว่า “การออม” มิได้หมายความแต่เฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงินซึ่งเป็นส่วนเหลือจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคเท่านั้นแต่รายได้ส่วนที่เหลือนั้นอาจจะเก็บออมในรูปของทรัพย์สินต่างๆได้ซึ่งถ้าจำแนกตามกองบัญชีรายได้ประชาชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรูปแบบของการออมจะมีหลายประเภทดังนี้(วิไลลักษณ์ ไทยอุดมสำห์ และ วลัยภรณ์ อัคระนันท์, 2531: 36-39)

1. การออมในรูปทรัพย์สินถาวร: เป็นการออม โดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคไปใช้จ่ายโดยการซื้อทรัพย์สินถาวร (Real Assets) มาถือไว้โดยเป้าหมายในการถือทรัพย์สินถาวรดังกล่าวอาจจะแตกต่างกันไปบ้างก็ถือไว้ เพราะความจำเป็นบ้างก็ถือไว้เป็นหลักประกันในอนาคตบ้างก็ถือไว้เพื่อป้องกันการลดค่าเงิน ฯลฯ สำหรับชนิดของทรัพย์สินถาวรที่ครัวเรือนนิยมถือไว้ ได้แก่

1.1 ที่ดิน: ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่ถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งโดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินนี้จะเพิ่มขึ้นในอนาคตและจะเพิ่มเป็นหลักประกันความมั่นคงของครัวเรือนด้วย

1.2 อาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่ออยู่อาศัย: เป็นลักษณะการออมอย่างหนึ่งซึ่งครัวเรือนทั่วไปมักจะกระทำกล่าวคือเมื่อมีรายได้เกินกว่ารายจ่ายเพื่อการบริโภคก็จะนำรายได้ส่วนที่เหลือไปซื้อที่อยู่อาศัยโดยอาจจะซื้อเต็มราคาหรือผ่อนชำระก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ออมจะมีเงินออมมากน้อยเท่าใด

1.3 ทรัพย์สินประเภททุนที่ใช้ในการผลิต: การซื้อทรัพย์สินประเภททุน (Capital Goods) เช่น เครื่องจักรเครื่องมือต่างๆ สำหรับการผลิตนั้นอาจถือได้ว่าเป็นการออมอย่างหนึ่งเพราะรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคเมื่อนำมาซื้อทรัพย์สินดังกล่าวไว้ก็เท่ากับเป็นการออมไว้ประเภทหนึ่งเช่นกัน

1.4 การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ: อาจจัดได้ว่าเป็นการออมเช่นกันเนื่องจากจำนวนของสินค้าคงเหลือก็คือส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่ายนั่นเอง

1.5 การซื้อโลหะมีค่าและมณีทั้งนี้มูลค่าของการออมในรูปของทรัพย์สินถาวรจะต้องหักค่าเสื่อมราคาออกด้วย

2. การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงิน: อีกรูปแบบหนึ่งของการออมก็คือ การถือไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Assets) โดยเหตุผลของการออมไว้ในรูปทรัพย์สินทางการเงินก็แตกต่างกันออกไปเช่นสภาพคล่องสูงเพราะเปลี่ยนเป็นเงินสดง่ายให้ผลตอบแทนความเสี่ยงน้อย ฯลฯ ซึ่งการออมในลักษณะนี้อาจกระทำได้หลายวิธี คือ

2.1 การออมในรูปทรัพย์สินทางการเงินในระบบ: หมายถึง การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายคุ้มครองอยู่รูปแบบของการออมประเภทนี้ได้แก่

2.1.1 เงินสดในมือ

2.1.2 เงินฝากที่สถาบันการเงินต่างๆ: เช่น เงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ธนาคารออมสินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรธนาคารอาคารสงเคราะห์สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ

2.1.3 การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆทั้งของรัฐบาลและเอกชน เช่น ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงินตั๋วการค้ำพันธบัตรหุ้นสามัญหุ้นกู้สลากออมสิน ฯลฯ

2.1.4 การให้กู้ยืม: ซึ่งมีสัญญาเงินกู้ถูกต้องตามกฎหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.1.5 เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่างๆ

2.1.6 อื่นๆ: เช่น เงินค่าหุ้นสมาชิกสหกรณ์เงินสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์



2.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ: ซึ่งหมายถึงการถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายซึ่งกฎหมายจะคุ้มครองไปถึงได้ยากการออมในรูปแบบนี้ ได้แก่

### 2.2.1 การเล่นแชร์

### 2.2.2 การให้กู้ยืมเป็นการส่วนตัวโดยไม่มีสัญญากู้ยืม

2.3 อื่นๆ เช่น การลดลงของหนี้สินของครัวเรือนอาจถือเป็นการออมได้อีกรูปแบบหนึ่ง โดยผู้ออมจะนำเงินออมไปจ่ายชำระหนี้ที่ตนเอง นอกจากนี้รายจ่ายเพื่อการซ่อมแซมรักษาทรัพย์สินก็น่าจะถือว่าเป็นรูปแบบการออมอย่างหนึ่ง เพราะค่าซ่อมแซมดังกล่าวจะต้องนำมาจากส่วนหนึ่งของการออม

## ปัจจัยที่กำหนดการออม

จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการออมซึ่งมีผู้ศึกษาไว้มากมายคงได้กล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมภายในประเทศได้แก่ (วิไลลักษณ์ ไทยอุดสาห์ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531: 39-44)

### ปัจจัยในทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

#### 1.1 รายได้: รายได้กำหนดการออมนั้นมีอยู่หลายรูปแบบอาทิ

1.1.1 ระดับรายได้: หมายถึง ขนาดหรือปริมาณของรายได้ที่มีผลกระทบต่อการออม ในทิศทางเดียวกันนั่นคือการออมจะเพิ่มขึ้นเมื่อระดับรายไวดังต่อไปนี้เพิ่มขึ้น

ก. รายได้ระยะสั้นหรือรายได้ปัจจุบันเกิดขึ้นในระยะเดียวกับการออม

ข. รายได้ระยะยาวอาจจะอยู่ในรูปรายได้ตลอดอายุขัยรายได้เปรียบเทียบกับกลุ่มในสังคมรายได้ในอดีตรายได้ถาวร (อาจจะหมายถึงรายได้สูงสุดในระยะก่อนก็ได้) รายได้ที่เป็นตัวเงินรายได้ชั่วคราวและรายได้ซึ่งสามารถใช้จ่ายได้จริงหลังการหักภาษีแล้ว

1.1.2 รายได้ต่อหน่วย ได้แก่ รายได้ต่อหัว และรายได้สุทธิที่แท้จริงต่อหัว รายได้ดังกล่าวนี้ก็จะมึผลต่อการออมในทิศทางเดียวกันเช่นกัน

1.1.3 แหล่งรายได้ คือ รายได้เป็นค่าจ้างเป็นเงินเดือนเป็นกำไรและเป็นผลตอบแทนจากทรัพย์สินซึ่งจะกำหนดการออมในทิศทางที่แปรเปลี่ยนไปตามรายได้ดังกล่าว

1.2 ทรัพย์สิน: เป็นปัจจัยที่สำคัญชนิดหนึ่งในการกำหนดขนาดการออมโดยบุคคลหรือระบบเศรษฐกิจที่มีประมาณการสะสมทรัพย์สินไว้สูงจะมีความสามารถในการออมสูงตามไปด้วย โดยทรัพย์สินที่จะกำหนดการออมนั้นมีหลายรูปแบบ อาทิ

1.2.1 ทรัพย์สินสุทธิทั้งหมด

1.2.2 ทรัพย์สินสภาพคล่อง

1.2.3 ทรัพย์สินสภาพคล่องต่อหัว

1.2.4 ทรัพย์สินสภาพคล่องต่อรายได้

1.3 ลักษณะการกระจายรายได้ในกลุ่มชน: มีผลต่อการออมเช่นกันกล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงขึ้นย่อมจะมีการออมสูงขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการกระจายรายได้ก็ย่อมจะมีการออมเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของการกระจายรายได้

1.4 ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ: ได้มีการศึกษาจนสามารถสรุปได้ว่าปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อขนาดของการออมได้ด้วยนั่นคือเมื่อปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นปริมาณการออมก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน

1.5 อัตราดอกเบี้ยและผลตอบแทน: เป็นปัจจัยเชื่อกันว่าเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการออม โดยเฉพาะการออมที่สถาบันการเงินต่างๆ นั้น พบว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นปริมาณการออมจะเพิ่มขึ้นดังนั้นอัตราดอกเบี้ยหลายประเภทจะเป็นตัวแปรในการกำหนดการออมในสถาบันการเงิน เช่นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ธนาคารพาณิชย์อัตราดอกเบี้ยของตัวสัญญาใช้เงินที่บริษัทเงินทุน ส่วนอัตราผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ ก็มีอิทธิพลต่อการออม ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับอัตราดอกเบี้ยนั่นคือเมื่ออัตราผลตอบแทนเช่นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอัตราผลตอบแทนจากหุ้นประเภทต่างๆ สูงขึ้นการออมเป็นหลักทรัพย์ดังกล่าวจะเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดข้างต้นได้มีการถูกโต้แย้งไปอีกลักษณะหนึ่งกล่าวคือ บางครั้งอัตราดอกเบี้ยและอัตราผลตอบแทนสูงขึ้นการออมกลับลดลงก็มีทั้งนี้เพราะเป้าหมายการออมที่วางไว้ได้มาถึงเร็วขึ้นเมื่อรายได้ในรูปอัตราดอกเบี้ยและอัตราผลตอบแทนสูงขึ้นการบริโภคจะเพิ่มขึ้น โดยที่การออมจะลดลง

1.6 ระดับราคาหรือภาวะเงินเฟ้อ: มีความสำคัญต่อปริมาณการออมเช่นกันทั้งนี้เพราะ การที่ระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้นจะทำให้ประชาชนต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อรักษาระดับบริโภคของตนไว้จึงเป็นผลให้การออมลดลงสำหรับระดับราคาที่มีอิทธิพลต่อการออม ได้แก่

1.6.1 ระดับราคาสินค้าทั่วไป

1.6.2 ระดับราคาสินค้าประเภทอาหาร

1.6.3 การคาดคะเนระดับราคาหรือภาวะเงินเฟ้อในอนาคตถ้ามีการคาดว่าจะเกิดขึ้นแล้วการบริโภคเพื่อหนีภาวะเงินเฟ้อในอนาคตจะเพิ่มขึ้นจนทำให้การออมต้องลดลง

1.7 การบริโภค: อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยโดยตรงที่กำหนดการออมเพราะถ้าบริโภคเพิ่มขึ้นการออมจะลดลงสำหรับการบริโภคที่มีอิทธิพลต่อการออมได้ ก็คือ

1.7.1 การบริโภคในปัจจุบัน

1.7.2 การบริโภคในอดีตอาจมีผลต่อการออมในปัจจุบันได้เพราะรายได้ที่เหลือจากการบริโภคในอดีตจะกลายเป็นการออมในปัจจุบัน

1.7.3 การบริโภคที่แท้จริงต่อหัว

1.8 ภาษี: อาจมีอิทธิพลต่อการออมได้เพราะการที่ภาษีเพิ่มขึ้นรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริงของประชาชนจะลดน้อยลงการออมจึงลดลงตามไปด้วยและภาษีที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการออม ก็คือ

1.8.1 ภาษีทางตรง

1.8.2 ภาษีดอกเบี้ยและเงินปันผล

1.9 จำนวนสาขาของสถาบันการออม: เชื่อว่าจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเช่นกัน เพราะการเพิ่มขึ้นของจำนวนสาขาของสถาบันการออมจะทำให้ประชาชนมีโอกาสที่จะออมได้ง่ายขึ้นเนื่องจากสะดวกและประหยัดในการออมจะมากขึ้น

1.10 จำนวนประชากร: ถือว่ามีอิทธิพลต่อการออมโดยส่วนรวมในระบบเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้เพราะถ้าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นย่อมทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้นและการออมรวมก็จะลดลง

1. ปัจจัยในทางสังคมถูกยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อการออมไม่น้อยไปกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการออมของครัวเรือนนั้นจะมีปัจจัยในทางสังคมเป็นตัวแปรที่กำหนดตัวหนึ่ง โดยปัจจัยทางสังคมที่เชื่อกันว่ามีอิทธิพลต่อการออม ก็คือ

2.1 จำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัว: จะเป็นตัวกำหนดว่าครัวเรือนจะออมได้หรือไม่ถ้าจำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัวสูง โอกาสที่จะออมก็จะเป็นไปได้มากกว่าครอบครัวที่มีจำนวนผู้มีเงินได้น้อย

2.2 เป้าหมายการออม: ผู้ออมที่มีเป้าหมายในการออมมักจะมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณการออมสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความหมายการออม

2.3 รสนิยมในการบริโภค: จะมีอิทธิพลต่อการออมอยู่มากเนื่องจากถ้าบริโภคมากก็จะออมน้อย

2.4 อายุ: จะมีอิทธิพลต่อการออมตามทฤษฎีการบริโภคตามช่วงอายุขัยนั้นคือผู้มีอายุในวัยกลางคนจะมีการออมสูงกว่าในวัยต้นและวัยบั้นปลายของชีวิต

2.5 การศึกษา: เชื่อว่าจะมีผลต่อการออมโดยทั่วไปผู้มีการศึกษาสูงจะออมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่าทั้งนี้อาจจะเนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมีรายได้สูงกว่าหรือมีเงินที่เข้าใจในความสำคัญของการออมมากกว่า

2.6 อาชีพ: เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการออมเพราะนอกจากความต่างกันของอาชีพจะทำให้เกิดความต่างกันในเรื่องของรายได้แล้วลักษณะของอาชีพบางอาชีพก็จำเป็นต้องมีการออมไปในตัว

2.7 ขนาดของครัวเรือน: จะมีผลต่อการออมโดยครัวเรือนขนาดใหญ่ที่จำนวนสมาชิกในการดูแลมากกว่าการออมก็จะน้อย

2.8 กรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดิน: เป็นสาเหตุหนึ่งที่กระทบต่อการออมเพราะผู้ที่มีสิทธิ์ในบ้านและที่ดินเรียบร้อยแล้วย่อมอยู่ในฐานะที่จะเก็บออมได้ดีกว่าผู้ที่ยังเป็นหนี้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

2.9 สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย: เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมที่ตั้งสถาบันการออมเพราะความสะดวกจะมีผลต่อการออมจะนั่นแหล่งที่อยู่อาศัยสะดวกต่อการไปยังแหล่งออมการออมก็อาจเพิ่มขึ้นได้

2.10 ความพร้อมของสถาบันการออม: ที่ให้ความสะดวกทั้งสะดวกทั้งระบบการออมและการติดตั้งต่อจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการออม

2.11 การโฆษณาและสิ่งจูงใจ: เป็นผลให้ผู้ออมตื่นตัวและมีความต้องการที่จะออมมากขึ้นตามแรงโฆษณาและสิ่งจูงใจ

### รูปแบบสถาบันการออม

สถาบันที่ตั้งขึ้นมาเพื่อการออมนั้นมีหลายรูปแบบและมักจะเป็นรูปแบบสากลคือในแต่ละประเทศจะมีรูปแบบของสถาบันการออมที่คล้ายคลึงกันในรายงานนี้จึงยกตัวอย่างของสถาบันการออมในประเทศไทยเป็นตัวแทนของการอธิบายโดยรูปแบบของสถาบันการออมที่อยู่ภายใต้ระเบียบกฎหมายเท่าที่รู้จักก็คือ (วิไลลักษณ์ ไทยอุดมสำห และ วลัยภรณ์ อัคระนันท์, 2535: 44-47)

1. ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการออมที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการยกระดับเงินออมในระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่ธนาคารพาณิชย์จะมีเอกชนเป็นเจ้าของมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีลักษณะ

เป็นรัฐวิสาหกิจสำหรับการออมที่ธนาคารพาณิชย์นั้นจะอยู่ในรูปของการฝากเงินประเภทของการฝากเงินมี 3 ลักษณะ คือ

1.1 ฝากออมทรัพย์ เป็นการรับฝากเงินที่เปิดโอกาสให้ผู้ออมสามารถเก็บสะสมทรัพย์ได้ทีละเล็กทีละน้อย คือจะฝากเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ และก็สามารถถอนคืนได้ตลอดเวลาทำการของธนาคารจะเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้การฝากดังกล่าวจะมีสมุดคู่ฝากเป็นหลักฐานของการฝากเงิน และมีผลตอบแทนคงที่ในรูปของดอกเบี้ยเงินฝาก

1.2 ฝากประจำ เป็นการรับฝากเงินโดยมีระยะเวลาในการฝากกำหนดไว้คือ 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี และ 2 ปี โดยผู้ฝากจะถอนเงินคือได้ต่อเมื่อครบระยะเวลาดังกล่าวจึงจะได้รับดอกเบี้ย และดอกเบี้ยที่ได้รับจะแตกต่างกันออกไปตามระยะเวลาที่กำหนดนอกจากนี้การถอนก็ต้องถอนออกทั้งจำนวนที่ฝากแต่ละครั้งสำหรับหลักฐานการฝากเงินก็มีสมุดคู่ฝากเป็นหลักฐานเช่นกัน

1.3 ฝากโดยมีใบรับฝาก เป็นการรับฝากเงินจำนวนมากคือรับฝากครั้งแรกต้องไม่ต่ำกว่า 100,000 บาทโดยมีระยะเวลาในการถอนกำหนดไว้การฝากเงินประเภทนี้จะมีใบรับฝากเป็นหลักฐานการฝากเงินและใบรับฝากดังกล่าวสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ส่วนผลตอบแทนอยู่ในรูปดอกเบี้ย

2. ธนาคารออมสิน เป็นธนาคารของรัฐบาลจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายพิเศษซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้เกิดการออมในหมู่ประชาชน โดยธนาคารมีวิธีระดมเงินออม ดังนี้

2.1 รับฝาก ได้แก่ รับฝากออมทรัพย์รับฝากประจำและรับฝากเงินออมสินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว วิธีการรับฝากและการให้ผลตอบแทนก็เหมือนกับวิธีการของธนาคารพาณิชย์

2.2 พันธบัตรออมสินและสลากออมสิน เป็นหลักทรัพย์ทางการเงินที่ธนาคารออกเพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชนจึงมีลักษณะเป็นการออมอย่างหนึ่ง เมื่อครบกำหนดอายุหลักทรัพย์ก็นำไปไถ่ถอนคืนได้ และในแต่ละปีก็จะได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยตามจำนวนเงินต้นที่ซื้อพันธบัตรหรือสลากออมสินไว้สำหรับสลากออมสินก็ยังมีผลตอบแทนเป็นสิ่งล่อใจก็คือการถูกรางวัลสลากออมสิน

3. บริษัทเงินทุน เป็นสถาบันการออมรูปแบบหนึ่งระดมเงินออมโดยออกหลักทรัพย์ที่มีชื่อว่า “ตั๋วสัญญาใช้เงิน” จำหน่ายโดยทั่วไปโดยในตั๋วนี้จะกำหนดอายุและอัตราดอกเบี้ยของตั๋วไว้แน่นอน

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ :เป็นสถาบันการออมที่ตั้งขึ้นในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยการรวมตัวของพนักงานในหน่วยงานนั้นมีวัตถุประสงค์การออมและช่วยเหลือทางด้านกาให้กู้แก่สมาชิกการออมกระทำโดยสหกรณ์จะเรียกเก็บค่าหุ้นสะสมจากสมาชิกตามส่วนของรายได้ต่อเดือนพร้อมทั้งให้เงินปันผลเป็นค่าตอบแทนจากการออมส่วนเพื่อส่งเสริมการออมอีกรูปหนึ่งก็คือการฝากเงินไว้ที่สหกรณ์โดยสหกรณ์ให้ดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทนการออม

5. บริษัทประกันชีวิต เป็นสถาบันการออมอีกแหล่งหนึ่งที่มีสิทธิพิเศษเป็นสิ่งล่อใจคือผู้ที่ทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันจะต้องจ่ายค่าเบี้ยประกันเป็นรายเดือนซึ่งเท่ากับเป็นการสะสมทรัพย์ไปในตัวเมื่อครบกำหนดที่ทำประกันจะได้รับเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำจำนวนหนึ่งโดยในระหว่างที่ยังอยู่ในสัญญาประกันถ้าผู้ทำประกันเสียชีวิตผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ก็จะได้รับเงินก้อนจำนวนหนึ่งตามสัญญาผูกพัน

6. ธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นสถาบันที่รับฝากเงินจากประชาชนในลักษณะต่างๆไปและลักษณะพิเศษรับฝากทั่วไปก็คือฝากประจำและฝากออมทรัพย์ส่วนฝากลักษณะพิเศษก็คือฝากสะสมทรัพย์เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยจึงถือได้ว่าธนาคารอาคารสงเคราะห์เป็นสถาบันการออมแห่งหนึ่งสำหรับประชาชน โดยมีดอกเบี้ยเป็นสิ่งจูงใจสำหรับการออมเช่นกัน

7. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีลักษณะเป็นรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนแก่กิจการทางการเกษตรในขณะที่เดียวกันก็รับฝากเงินจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ข้างต้นประเภทของเงินฝากก็ได้แก่ฝากออมทรัพย์ฝากประจำและฝากตามส่วนเงินกู้ผลตอบแทนจากการฝากเงินจะอยู่ในรูปดอกเบี้ยเหมือนสถาบันการออมอื่นๆ

8. กองทุนบำเหน็จบำนาญเป็นสถาบันการออมประเภทหนึ่งที่จัดตั้งในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อเป็นสวัสดิการสำหรับสงเคราะห์เจ้าหน้าที่และพนักงานในหน่วยงานนั้นหลังจากเกษียณอายุการทำงาน โดยในระหว่างอายุการทำงานเจ้าหน้าที่และพนักงานผู้เป็นสมาชิก

จะต้องส่งรายได้สมทบกองทุนอย่างสม่ำเสมอเมื่อเกษียณอายุแล้วรายได้นั้นจะกลับมาเป็นของสมาชิกผู้นั้นผลตอบแทนที่ได้จากการออมลักษณะนี้ก็คือดอกเบี้ย

## หลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

### เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง

### ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี



ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้น เมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้

### แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
4. ไม่หุคหนึ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

### ตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีใหม่ คือ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มักประสบปัญหาทั้งภัยธรรมชาติและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการทำการเกษตร ให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

### ความเสี่ยงที่เกษตรกร มักพบเป็นประจำ ประกอบด้วย

1. ความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร
2. ความเสี่ยงในราคาและการพึ่งพาปัจจัยการผลิตสมัยใหม่จากต่างประเทศ
3. ความเสี่ยงด้านน้ำ ฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง
4. ภัยธรรมชาติอื่นๆ และโรคระบาด

## 5. ความเสี่ยงด้านแบบแผนการผลิต

- 5.1 ความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืช
- 5.2 ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนแรงงาน
- 5.3 ความเสี่ยงด้านหนี้สินและการสูญเสียที่ดิน

ทฤษฎีใหม่ จึงเป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารการจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

### ทฤษฎีใหม่

#### ความสำคัญของทฤษฎีใหม่

1. มีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อน
2. มีการคำนวณ โดยใช้หลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสมตลอดปี
3. มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยมีถึง 3 ขั้นตอน

#### ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30:30:30:10 ซึ่งหมายถึง พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณ 30% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้งตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณ 30% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้ พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณ 30% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคนำไปจำหน่ายพื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณ 10% เป็นที่อยู่อาศัยเลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่นๆ

## ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง คือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูป กลุ่ม หรือ สหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการในด้าน

### 1. การผลิต (พันธุ์พืช เตรียมดิน ซลประทาน ฯลฯ)

เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิต โดยเริ่ม ตั้งแต่ขั้นเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช ปุ๋ย การจัดหาหน้า และอื่นๆ เพื่อการเพาะปลูก

### 2. การตลาด (ลานตากข้าว ชั่ง เครื่องสีข้าว การจำหน่ายผลผลิต)

เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆ เพื่อการขายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าวร่วมกัน การจัดหาขั้วรบรวมข้าว เตรียมหาเครื่องสีข้าว ตลอดจนการรวมกันขายผลผลิตให้ได้ราคาดีและลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

### 3. การเป็นอยู่ (กะปิ น้ำปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)

ในขณะเดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่างๆ กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้า ที่พอเพียง

### 4. สวัสดิการ (สาธารณสุข เงินกู้)

แต่ละชุมชนควรมีสวัสดิภาพและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานีอนามัยเมื่อยามป่วยไข้ หรือมีกองทุนไว้กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

### 5. การศึกษา (โรงเรียน ศูนย์การศึกษา)

ชุมชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

## 6. สังคมและศาสนา

ชุมชนควรเป็นที่รวมในการพัฒนาสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว โดยกิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

### ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม

เมื่อดำเนินการผ่านพ้นขั้นที่สองแล้ว เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้า ไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุน หรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ

1. เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)
2. ธนาคารหรือบริษัทเอกชนสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง)
3. เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง)
4. ธนาคารหรือบริษัทเอกชน จะสามารถกระจายบุคลากร เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

## หลักการและแนวทางสำคัญ

1. เป็นระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ ชุมชนต้องมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำนองเดียวกับการ “ลงแขก” แบบดั้งเดิมเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานด้วย

2. เนื่องจากข้าวเป็นปัจจัยหลักที่ทุกครัวเรือนจะต้องบริโภค ดังนั้น จึงประมาณว่าครอบครัวหนึ่งทำนาประมาณ 5 ไร่ จะทำให้มีข้าวพอกินตลอดปี โดยไม่ต้องซื้อหาในราคาแพง เพื่อยึดหลักพึ่งตนเองได้อย่างมีอิสรภาพ

3. ต้องมีน้ำเพื่อการเพาะปลูกสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง หรือระยะฝนทิ้งช่วงได้อย่างพอเพียง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกันที่ดินส่วนหนึ่งไว้ขุดสระน้ำ โดยมีหลักว่าต้องมีน้ำเพียงพอที่จะเพาะปลูกได้ตลอดปี ทั้งนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริเป็นแนวทางว่า ต้องมีน้ำ 1,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อการเพาะปลูก 1 ไร่ โดยประมาณ ฉะนั้น เมื่อทำนา 5 ไร่ ทำพืชไร่ หรือไม้ผลอีก 5 ไร่ (รวมเป็น 10 ไร่) จะต้องมีน้ำ 10,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังนั้น หากตั้งสมมติฐานว่า มีพื้นที่ 5 ไร่ ก็จะสามารถกำหนดสูตรคร่าวๆ ว่า แต่ละแปลง ประกอบด้วย

3.1 นาข้าว 5 ไร่

3.2 พืชไร่ พืชสวน 5 ไร่

3.3 สระน้ำ 3 ไร่ ขุดลึก 4 เมตร จุน้ำได้ประมาณ 19,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นปริมาณน้ำที่เพียงพอที่จะสำรองไว้ใช้ยามฤดูแล้ง

3.4 ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ 2 ไร่รวมทั้งหมด 15 ไร่

แต่ทั้งนี้ ขนาดของสระเก็บน้ำขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. ถ้าเป็นพื้นที่ทำการเกษตรอาศัยน้ำฝน สระน้ำ ควรมีลักษณะลึก เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำระเหยได้มากเกินไป ซึ่งจะทำให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

2. ถ้าเป็นพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน สระน้ำอาจมีลักษณะลึก หรือตื้น และแถบหรือกว้างก็ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม เพราะสามารถมีน้ำมาเติมอยู่เรื่อยๆ

3. การมีสระเก็บน้ำก็เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างสม่ำเสมอทั้งปี (ทรงเรียกว่า Regulator หมายถึงการควบคุมให้ดี มีระบบน้ำหมุนเวียนใช้เพื่อการเกษตรได้โดยตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน้าแล้งและระยะฝนทิ้งช่วง แต่มิได้หมายความว่า เกษตรกรจะสามารถปลูกข้าวนาปรังได้ เพราะหากน้ำในสระเก็บน้ำไม่พอ ในกรณีมีเขื่อนอยู่บริเวณใกล้เคียงก็อาจจะต้องสูบน้ำมาจากเขื่อน ซึ่งจะทำให้น้ำในเขื่อนหมดได้ แต่เกษตรกรควรทำนาในหน้าฝน และเมื่อถึงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงให้เกษตรกรใช้น้ำที่เก็บตุนนั้น ให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรอย่างสูงสุด โดยพิจารณาปลูกพืชให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพื่อจะได้มีผลผลิตอื่นๆ ไว้บริโภคและสามารถนำไปขายได้ตลอดทั้งปี

4. การจัดแบ่งแปลงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนวณและคำนึงจากอัตราการถือครองที่ดินครัวเฉลี่ยครัวเรือนละ 15 ไร่ ไร่อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองน้อยกว่านี้ หรือมากกว่านี้ ก็สามารถใช้อัตราส่วน 30:30:30:10 เป็นเกณฑ์ปรับใช้ได้ กล่าวคือร้อยละ 30 ส่วนแรก ขุดสระน้ำ (สามารถเลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำ เช่น ผักบุ้ง ผักกะเฉด ฯลฯ ได้ด้วย) บนสระอาจสร้างลำไก่อและบนขอบสระน้ำอาจปลูกไม้ยืนต้นที่ไม่ใช้น้ำมากโดยรอบได้ร้อยละ 30 ส่วนที่สอง ทำนา ร้อยละ 30 ส่วนที่สาม ปลูกพืชไร่ พืชสวน (ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย ไม้เพื่อเป็นเชื้อฟืน ไม้สร้างบ้าน พืชไร่ พืชผัก สมุนไพร เป็นต้น) ร้อยละ 10 สุดท้าย เป็นที่อยู่อาศัยและอื่นๆ (ทางเดิน คันดิน กองฟาง ลานตาก กองปุ๋ยหมัก โรงเรือน โรงเพาะเห็ด คอกสัตว์ ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสวนครัวหลังบ้าน เป็นต้น)อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนดังกล่าวเป็นสูตร หรือหลักการโดยประมาณเท่านั้น สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ดิน ปริมาณน้ำฝน และสภาพแวดล้อม เช่น ในกรณีภาคใต้ที่มีฝนตกชุก หรือพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำมาเติมสระได้ต่อเนื่อง ก็อาจลดขนาดของบ่อ หรือสระเก็บน้ำให้เล็กลง เพื่อเก็บพื้นที่ไว้ใช้ประโยชน์อื่นต่อไปได้

5. การดำเนินการตามทฤษฎีใหม่ มีปัจจัยประกอบหลายประการ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น เกษตรกรควรขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ด้วย และที่สำคัญ คือ ราคาการลงทุนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขุดสระน้ำ เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากส่วนราชการ มูลนิธิ และเอกชน

6. ในระหว่างการขุดสระน้ำ จะมีดินที่ถูกขุดขึ้นมาจำนวนมาก หน้าดินซึ่งเป็นดินดี ควรนำไปกองไว้ต่างหากเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชต่างๆ ในภายหลัง โดยนำมาเกลี่ยคลุมดิน

ชั้นล่างที่เป็นดินไม่ดี หรืออาจนำมาถมทำขอบสระน้ำ หรือยกร่องสำหรับปลูกไม้ผลก็จะได้ประโยชน์อีกทางหนึ่ง

### ตัวอย่างพืชที่ควรปลูกและสัตว์ที่ควรเลี้ยง

ไม้ผลและผักยืนต้น : มะม่วง มะพร้าว มะขาม ขนุน ละมุด ส้ม กล้วย น้อยหน่า มะละกอ กระเทียม แคบ้าน มะรุม สะเดา ขี้เหล็ก กระถิน ฯลฯ

ผักล้มลุกและดอกไม้ : มันเทศ เผือก ถั่วฝักยาว มะเขือ มะลิ ดาวเรือง บานไม่รู้โรย กุหลาบ รัก และช่อนกลั่น เป็นต้น

เห็ด : เห็ดนางฟ้า เห็ดฟาง เห็ดเป๋าฮื้อ เป็นต้น

สมุนไพรและเครื่องเทศ : หมากรุก พริกไทย บุก บัวบก มะเกลือ ชุมเห็ด หญ้าแฝก และพืชผักบางชนิด เช่น กะเพรา โหระพา สะระแหน่ แมงลัก และตะไคร้ เป็นต้น

ไม้ใช้สอยและเชื้อเพลิง : ไม้ มะพร้าว ตาล กระถินณรงค์ มะขามเทศ สะแก ทองหลาง จามจุรี กระถิน สะเดา ขี้เหล็ก ประดู่ ชิงชัน และยางนา เป็นต้น

พืชไร่ : ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ถั่วมะแฮะ อ้อย มันสำปะหลัง ละหุ่ง มัน เป็นต้น พืชไร่หลายชนิดอาจเก็บเกี่ยวเมื่อผลผลิตยังสดอยู่ และจำหน่ายเป็นพืชประเภทผักได้ และมีราคาดีกว่าเก็บเมื่อแก่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ถั่วมะแฮะ อ้อย และมันสำปะหลังพืชบำรุงดินและพืชคลุมดิน : ถั่วมะแฮะ ถั่วฮามาต้า โสนแอฟริกัน โสนพื้นเมือง ปอเทือง ถั่วพริ้ว ขี้เหล็ก กระถินรวมทั้งถั่วเขียวและถั่วพุ่ม เป็นต้น และเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วไถกลบลงไปเพื่อบำรุงดินได้

หมายเหตุ : พืชหลายชนิดใช้ทำประโยชน์ได้มากกว่าหนึ่งชนิด และการเลือกปลูกพืชควรเน้นพืชยืนต้นด้วย เพราะการดูแลรักษาในระยะหลังจะลดน้อยลง มีผลผลิตทยอยออกตลอดปี ควรเลือกพืชยืนต้นชนิดต่างๆ กัน ให้ความร่มเย็นและชุ่มชื้นกับที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และควรเลือกต้นไม้ให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ เช่น ไม้ควรปลูกยูคาลิปตัสบริเวณขอบสระ ควรเป็นไม้ผลแทน เป็นต้น



สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้แก่

สัตว์น้ำ : ปลาไน ปลานิล ปลาดุก เพื่อเป็นอาหารเสริมประเภทโปรตีน และยังสามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้อีกด้วย ในบางพื้นที่สามารถเลี้ยงกบได้ สุกรหรือไก่ เลี้ยงบนขอบสระน้ำ ทั้งนี้ มูลสุกรและไก่สามารถนำมาเป็นอาหารปลา บางแห่งอาจเลี้ยงเป็ดได้

### ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่

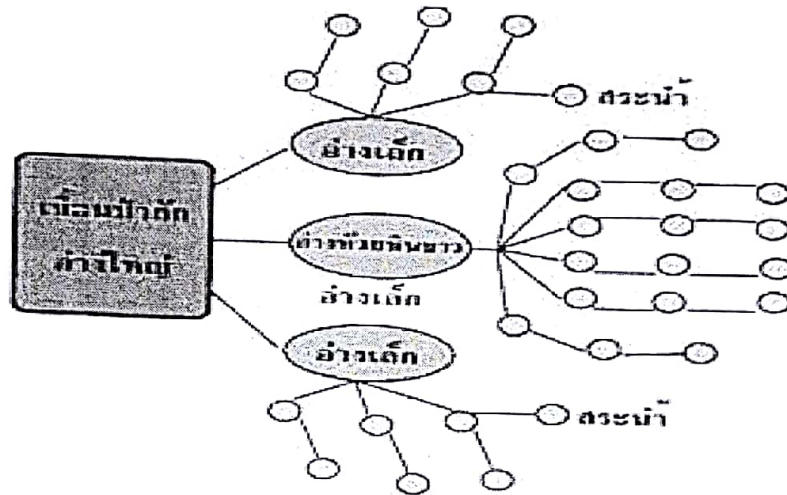
1. ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญา“เศรษฐกิจพอเพียง”
2. ในหน้าแล้งมีน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่างๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
3. ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาล โดยมีน้ำดีตลอดปี ทฤษฎีใหม่นี้สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้โดยไม่เดือดร้อนในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ
4. ในกรณีที่เกิดอุทกภัย เกษตรกรสามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากนัก ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

### ทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์

ทฤษฎีใหม่ที่ดำเนินการ โดยอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำฝน จะอยู่ในลักษณะ “หมั่นหม่ม” เพราะหากปีใดฝนน้อย น้ำอาจจะไม่เพียงพอ ฉะนั้น การที่จะทำให้ทฤษฎีใหม่สมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นต้องมีสระเก็บกักน้ำที่มีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ โดยการมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถเพิ่มเติมน้ำในสระเก็บกักน้ำให้เต็มอยู่เสมอ ดังเช่น กรณีของการทดลองที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี

## ระบบทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์

อ่างใหญ่ เต็มอ่างเล็ก อ่างเล็ก เต็มสระน้ำ



ภาพที่ 1 อ่างใหญ่ เต็มอ่างเล็ก อ่างเล็ก เต็มสระน้ำ

จากภาพ วงกลมเล็ก คือสระน้ำที่เกษตรกรขุดขึ้นตามทฤษฎีใหม่ เมื่อเกิดช่วงขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เกษตรกรสามารถสูบน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ และหากน้ำในสระน้ำไม่เพียงพอก็ขอรับน้ำจากอ่างห้วยหินขาว (อ่างเล็ก) ซึ่งได้ทำระบบส่งน้ำเชื่อมต่อทางท่อลงมายังสระน้ำที่ได้ขุดไว้ในแต่ละแปลง ซึ่งจะช่วยให้สามารถมีน้ำใช้ตลอดปีกรณีที่เกษตรกรใช้น้ำกันมาก อ่างห้วยหินขาว (อ่างเล็ก) ก็อาจมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ก็สามารถใช้วิธีการผันน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (อ่างใหญ่) ต่อลงมายังอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว (อ่างเล็ก) ก็จะช่วยให้มีปริมาณน้ำมาเติมในสระของเกษตรกรพอตลอดทั้งปีโดยไม่ต้องเสี่ยง ระบบการจัดการทรัพยากรน้ำตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สามารถทำให้การใช้น้ำมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด จากระบบส่งท่อเปิดผ่านไปตามแปลงไร่นาต่างๆ ถึง 3-5 เท่า เพราะขามหน้าฝน นอกจากจะมีน้ำในอ่างเก็บน้ำแล้ว ยังมีน้ำในสระของราษฎรเก็บไว้พร้อมกันด้วย ทำให้มีปริมาณน้ำเพิ่มอย่างมหาศาล น้ำในอ่างที่ต่อมาสู่สระจะทำหน้าที่เป็นแหล่งน้ำสำรอง คอยเติมเท่านั้นเอง



ภาพที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออม พอยกตัวอย่างดังนี้

วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และ วลัยภรณ์ อัดตะนันท์ (2531): ได้ทำการวิจัยเรื่องการเร่งการออมของครัวเรือนในประเทศไทยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรหรือปัจจัยที่กระทบต่อการออมของครัวเรือนในสถาบันการเงินที่สำคัญ 5 แห่งคือธนาคารพาณิชย์บริษัทเงินทุนธนาคารออมสินบริษัทประกันชีวิตและสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อจะได้ใช้ตัวแปรเหล่านั้นเป็นแนวทางในการเร่งระดมเงินออมผลการวิเคราะห์จึงทำให้สรุปได้ว่าการจะเร่งให้การออมของครัวเรือนในสถาบันการออมเพิ่มขึ้นนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงตัวแปรทางเศรษฐกิจหลายชนิดเช่นอัตราดอกเบี้ยต่างๆ อัตราภาษีต่างๆและรวมทั้งการปรับปรุงทางด้านสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่ในการออมด้วย

สนธยา นริศศิริกุล (2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การออมภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2517-2533 วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ก็เพื่อศึกษาการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมภาคครัวเรือนไทย

ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลในการออมในรูปแบบสินทรัพย์ทางการเงินส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความปลอดภัยและผลตอบแทนจากการออมส่วนเหตุผลในการออมในรูปแบบเงินฝากกับสถาบันการเงินพบว่าเกิดจากความพอใจในด้านบริการต่างๆและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสำหรับเหตุผลในการออมนอกสถาบันการเงินนั้นมีสาเหตุมาจากผลตอบแทนซึ่งได้รับมากกว่าการออมในสถาบันการเงินทางด้านจุดมุ่งหมายในการออมกับสถาบันการเงินส่วนมากต้องการออมไว้เพื่อเป็นทุนการศึกษาการรักษาพยาบาลเพื่อใช้ในยามชราและเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์สำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติทางด้านปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนที่มีนัยสำคัญ คือ รายได้ต่อหัวจากแรงงาน อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวรสุทธิ

อุสาห์ แซ่มสุวรรณ (2544) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยพ.ศ. 2527-2541

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับมูลค่าการออมของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและในอนาคตหากสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนก็อาจเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกันและอาจทำให้ปัจจัยเดิมที่กำหนดการออมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ลดลง

สมหวัง เครือแก้ว (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อเงินออมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน : กรณีศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนศรีหฤทัยขลุง จำกัด

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านรายได้รวมของสมาชิกและมูลค่าผลตอบแทนเงินออมที่สมาชิกได้รับมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับยอดเงินออมของสมาชิกและปัจจัยด้านระยะเวลาในการเป็นสมาชิกมูลค่าสินทรัพย์ถาวรปลายปีของสมาชิกและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปีและมีอายุมากกว่า 60 ปีมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับยอดเงินออมของสมาชิกรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดารณี สว่างรุ่งรัมย์ (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาพบว่า กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) สามารถเพิ่ม

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนด้วยการส่งเสริมพนักงานให้เพิ่มอัตราการออมกับกองทุนให้มากขึ้นในส่วนของ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แก่รายได้สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนและปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน ตำแหน่ง สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนมีผลต่ออัตราการออมกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงาน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 และจากการสำรวจพบว่าพนักงานร้อยละ 61.4 หักเงินสะสมเข้ากองทุนอยู่ในระดับต่ำคือร้อยละ 2 ถึง 4 ของเงินเดือนค่าจ้างแนวทางสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้พนักงานเพิ่มอัตราการออมได้แก่การส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากขึ้นตลอดจนเพิ่มเติมข้อมูลข่าวสารให้ทราบถึงผลตอบแทนที่ชัดเจนที่พนักงานพึงจะได้รับจากกองทุน

ศศิธร ชนะภัก (2546) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บเงินออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินเช่นเจ็บป่วยหรือชราเพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมค่าหุ้นรายเดือนเพื่อการศึกษาของตนเองหรือผู้อยู่ในอุปการะวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนั้นสมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รองลงมาได้แก่เพื่อการศึกษาของตนเองและบุตร เพื่อชำระหนี้จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าเพศ ระดับการศึกษา รายได้รวมของครอบครัวและรายจ่ายรวมของครอบครัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืมอายุไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมแต่มีผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน จำกัด

รุ่งอรุณ เทียนเหลือ (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด สาขาแจ้งวัฒนะ

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกออมเงินไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราหรือยามฉุกเฉินมากที่สุดส่วนการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเพศอายุสถานภาพสมรสระดับการศึกษาระดับตำแหน่งรายได้ต่อเนื่องกับการออมพบว่า ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง รายได้ต่อเนื่องไม่มีความสัมพันธ์กับการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านอายุ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวันดี พานิชสาส์น (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเงินผ่านธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (มหาชน) : กรณีศึกษา อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเงินผ่านธนาคารกรุงศรีอยุธยาเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบมากที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ด้านสังคมและจิตวิทยา ด้านสถานที่ด้านการส่งเสริมการตลาดด้านราคาตามลำดับผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์พบว่าวัตถุประสงค์ในการออมมีความสัมพันธ์กับสถานภาพการสมรสและจำนวนผู้อยู่ในอุปการะในระดับต่ำส่วนการซื้อประกันชีวิตมีความสัมพันธ์กับอายุอาชีพรายได้ต่อเดือน สถานภาพการสมรสและระดับการศึกษาในระดับต่ำ

นรภัทร อัมพานิช (2547) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมกองบัญชาการกองทัพเรือ จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อออมทรัพย์จากการสะสมค่าหุ้นรายเดือนรองลงมาได้แก่เพื่อเก็บออมไว้ใช้เพื่อช่วยยามฉุกเฉินตามลำดับ สำหรับด้านวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนั้นสมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อชำระหนี้ รองลงมา ได้แก่ เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมฯ รองลงมา ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์และจากการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมและการกู้ยืม พบว่า อายุรายได้รวมของครอบครัวรายจ่ายรวมของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืม โดยที่ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมแต่มีผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมเพศไม่มีผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมฯ แต่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมกองบัญชาการกองทัพเรือ จำกัด สมาชิกเพศชายมีพฤติกรรมการออมมากที่สุดร้อยละ 77.7 รองลงมาคือ เพศหญิงร้อยละ 22.3

อารีย์ วอนเป่า (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด

การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่า เพศชายแล้ว ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ม.6/ปวช. และสมาชิกมีอายุต่ำสุด 22 ปี และสูงสุด 64 ปีสมาชิกมีภาระการฟุ้งฟิงของผู้ไม่มีรายได้ต่ำสุด 1 คน และสูงสุด 6 คนรายได้สุทธิรวมของครอบครัวต่ำสุด 3,000บาท และสูงสุด 118,500 บาท และสมาชิกมีเงินออมในรูปแบบหุ้นต่ำสุด 5,000 บาท และสูงสุด 1,200,000 บาท

สำหรับการทดสอบสมมติฐานพบว่า รายได้สุทธิต่อเดือนอายุของสมาชิกและภาระการฟุ้งฟิงของผู้ไม่มีรายได้มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมอย่างมีนัยสำคัญ

- พิชชาภัทร์ เขม้นเขตวิทย์ (2549): ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารทหารไทยจำกัด (มหาชน)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอัตราเงินเดือนอยู่ระหว่าง 10,000 -20,000 บาท ร้อยละ 29.7 ส่วนใหญ่ออมโดยการฝากธนาคารพาณิชย์และฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน ร้อยละ 82.6 ด้วยการออมในรูปแบบของเงินฝากประเภทออมทรัพย์ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ พนักงานธนาคารทหารไทย จำกัด มีอายุสถานภาพสมรส ระดับตำแหน่ง และอัตราเงินเดือน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นเพศ และระดับการศึกษาไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารทหารไทยจำกัด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาผู้บริหารในระดับสูงของธนาคารทหารไทยจำกัด (มหาชน) ควรมอบนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการของสหกรณ์และปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างในการออมโดยการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์และควรมีการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ของสมาชิกเพื่อให้พนักงานอื่นๆ ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกได้รับทราบถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นหากเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสหกรณ์ออมทรัพย์

/ อุดม สุขเขียววงศ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำกัด

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายในการออมคือต้องการเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินและเพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมหุ้นรายเดือน โดยออมเงินกับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการและธนาคารพาณิชย์ตามลำดับสำหรับด้านการกู้ยืมสมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์โดยวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและซื้อเครื่องใช้ภายในบ้านตามลำดับและการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืมพบว่าระดับการศึกษาระดับตำแหน่งในสำนักงานและรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืมส่วนเพศสถานภาพสมรสจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูรายจ่ายของครอบครัวโดยประมาณต่อเดือนไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและพฤติกรรมการกู้ยืมซึ่งแตกต่างจากอายุซึ่งไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมแต่มีผลต่อพฤติกรรมการกู้ยืมโดยที่สมาชิกอายุระหว่าง 35-44 ปี มีพฤติกรรมการกู้ยืมมากที่สุด ร้อยละ 46.8

/ อมรรัตน์ พุดหอม (2552) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์ จำกัด จังหวัดลพบุรี

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับชั้นยศ ส.ต.-จ.ส.อ. อายุต่ำกว่า 30 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษา.6/ปวช. สมรสแล้วจำนวนสมาชิกในครอบครัวรวมกัน 3-4 คน เป็นผู้ที่มิมีรายได้ในครอบครัว 1-2 คน รายได้ของครัวเรือนรวมกันต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป รายจ่ายของครัวเรือนรวมกันต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท เงินฝากของครัวเรือนรวมกันต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ในส่วนพฤติกรรมการออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเลือกออมเงินประเภทหุ้นเรือนหุ้นโดยเข้ามาใช้บริการช่วงสัปดาห์แรกของเดือนระหว่างเวลา 08.30 -11.00 น. ส่วนใหญ่ออมเงินไว้เพื่อเหตุฉุกเฉินโดยการหักจากบัญชีเงินเดือนเพื่อเข้าบัญชีเงินออมโดยตัดสินใจออมและนำเงินมาออมด้วยตัวเองได้รับทราบข้อมูลการออมเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพด้านอัตราดอกเบี้ยด้านการให้บริการด้านช่องทางการให้บริการและด้านส่งเสริมการตลาดในระดับมากส่วนปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับน้อย การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาเหตุผลในการตัดสินใจออมวิธีการออมเงินผู้นำเงินมาออมและผู้ที่มิมีอิทธิพลในการออมรายได้ของครอบครัวรวมกันต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาช่วงสัปดาห์ผู้นำเงินมาออมและผู้ที่มิมีอิทธิพลในการออมระดับชั้นยศมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาช่วงสัปดาห์เหตุผลในการตัดสินใจออมและผู้ที่มิมีอิทธิพลในการออมจำนวนสมาชิกในครอบครัว



ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาช่วงสัปดาห์เหตุผลในการตัดสินใจออมผู้นำเงินมาออม และผู้ที่มีอิทธิพลในการออมการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการให้ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของกลุ่มตัวอย่างพบว่า आयुมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดทุกด้าน และปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายจ่ายของครอบครัวรวมกันต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์อัตราดอกเบี้ยช่องทางการให้บริการการส่งเสริมการตลาดและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การให้บริการออมเงินเพื่อการศึกษาการออมแบบมีประกันชีวิตหรือประกันอุบัติเหตุเป็นต้นควรเพิ่มสาขาในหน่วยงานของกลุ่มเป้าหมายเพื่อความสะดวกในด้านช่องทางการให้บริการส่งเสริมการออมโดยการแจกของขวัญ เช่น กระปุกออมสินเพื่อเป็นแรงจูงใจในการออมการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตมีกิจกรรมรายาเหมาะสมกับการบริการเครื่องมือและอุปกรณ์ต้องพัฒนาให้ทันสมัยถูกต้องแม่นยำและมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอกับความต้องการ

กัญญ์ณพัชร วิเศษสิงห์ (2552) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเกษตรกรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนมทวน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรสระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับประถมศึกษา มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท และมีจ่ายของครอบครัวต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท สำหรับพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในด้านรูปแบบการออมและวัตถุประสงค์การออม เกษตรกรส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมแบบเก็บเงินสดไว้ในมือ และมีวัตถุประสงค์การออมเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วย/แก่ชรา ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของเกษตรกรและไม่แน่ใจในเรื่องสภาพภูมิอากาศเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 พบว่า สถานภาพสมรสระดับการศึกษาสูงสุดรายได้ของครอบครัวต่อเดือน และรายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเพศ และอายุนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของรายได้ของครอบครัวต่อเดือนกับรายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมปอง งามแจ่ม (2552) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ไทยซัมมิท โอโตพาร์ท จำกัด

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 79.23 มีอายุอยู่ระหว่าง 25-39 ปีและเป็นพนักงานระดับล่างถึงร้อยละ 87.95 โดยสมาชิกมีการออมในรูปแบบของการถือหุ้นสหกรณ์ปริมาณต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 74.10 ในรูปเงินฝากกับสหกรณ์ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 49.48 ซึ่งในจำนวนของผู้มีเงินฝากนี้เป็นพนักงานระดับล่างร้อยละ 65.98 ในการออมนั้นสมาชิกมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอนาคตที่มั่นคงทางด้านการเงินให้ครอบครัวรองลงมาได้แก่เพื่อใช้จ่ายยามชราหรือยามฉุกเฉิน

นอกจากนี้ปรากฏว่าสมาชิกมีการกู้ยืมถึงร้อยละ 67.75 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่กู้จากสหกรณ์ร้อยละ 50.29 โดยเป็นการกู้ยืมในวงเงิน 100,000 บาทร้อยละ 49.72 สำหรับสาเหตุที่กู้จากสหกรณ์เพราะสามารถกู้จากสหกรณ์ได้ง่ายสะดวกและมีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งอื่นส่วนวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมนั้นสมาชิกส่วนใหญ่กู้ยืมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน

ข้อเสนอแนะ สหกรณ์ควรวางนโยบายในการกระตุ้นอัตราการออมให้มากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายไปที่กลุ่มสมาชิกที่มีอัตราการถือหุ้นรายเดือนน้อยปรับโครงสร้างทางการเงินและจัดบริการสินเชื่อให้สอดคล้องกับรายได้ของสมาชิก

รัตนา ขอบทอง (2554): ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสิน จำกัด

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายสมาชิกมีอายุต่ำสุด 22 ปีสูงสุด 59 ปีภาระพึ่งพิงของผู้ไม่มีรายได้ต่ำสุด 1 คนสูงสุด 2 คนรายได้รวมต่อเดือนของสมาชิกต่ำสุด 9,000 บาทสูงสุด 70,000 บาทเงินออมในรูปหุ้นของสมาชิกต่ำสุด 1,500 บาท สูงสุด 900,000 บาทเงินออมในรูปเงินฝากต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 700,000 บาท

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปริมาณเงินออม คือ ปัจจัยรายได้รวมต่อเดือนและปัจจัยอายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับปัจจัยภาวะพึ่งพิงของผู้ไม่มีรายได้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม

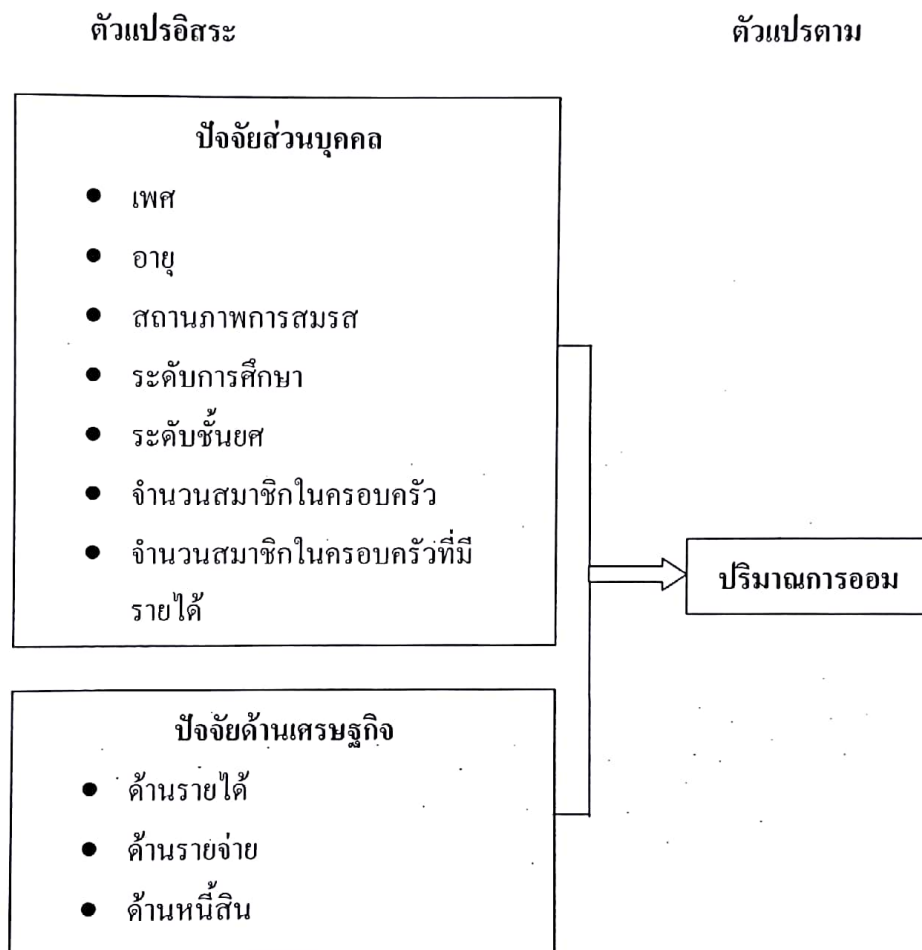
พรทิพย์ วงษ์วานิช และคณะ (2555) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุ 36-45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว และปัจจุบันปฏิบัติงานในกลุ่มงานปริญญา มีสมาชิกที่มีภาระต้องอุปการะ 1-2 คน เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มาแล้วมากกว่า 10 ปี มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท และมีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท โดยรายได้สมดุลกับรายจ่ายส่วนใหญ่มีการวางแผนทางการเงิน และออมทั้งประเภทหุ้นเรือนหุ้นและเงินฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีการสะสมหุ้นเรือนหุ้นโดยประมาณต่อเดือนมากกว่า 1,000 บาทเพราะต้องการออมและต้องการผลตอบแทนหรือเงินปันผลมีปริมาณการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์เฉลี่ย 10,000-50,000 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เลือกประเภทเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เพื่อเป็นทุนการศึกษาบุตรหลาน ลักษณะการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดหนี้สิน คือ การซื้อบ้านที่อยู่อาศัยกู้ยืมเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์เพราะได้รับความสะดวกกว่าสถาบันการเงินอื่น

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ระดับการศึกษา และรายได้รวมต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของการออม อายุ สถานภาพสมรสและรายได้รวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับปริมาณการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์เฉลี่ยต่อปีและวัตถุประสงค์ในการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ อายุ ตำแหน่งงาน และรายได้รวมต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับการสะสมหุ้นเรือนหุ้นกับสหกรณ์โดยประมาณ ต่อเดือน รายได้รวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการวางแผนทางการเงินและอายุสถานภาพสมรสรายได้รวมต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการกู้ยืมเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์

จากการตรวจสอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## สมมติฐานในการศึกษา

การศึกษานี้มีสมมติฐาน มีดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกที่มีรายได้มีผลกระทบต่อปริมาณการออม
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านรายได้ ด้านรายจ่าย และด้านหนี้สินมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก

### บทที่ 3

#### วิธีการศึกษา

##### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 1. ข้อมูลปฐมภูมิ

##### 1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษานี้ได้แก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมการสื่อสารทหาร ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ที่ตั้งทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 5 กลุ่มและเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด จำนวน 1,673 คน ณ 30 มิถุนายน 2556 (ที่มาจากรายงานกิจการประจำปี 2556 สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในที่นี้เลือกใช้วิธีการของ Taro Yamane โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (Yamane, 1993)

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

โดยกำหนดให้

$n$  = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N$  = ขนาดของกลุ่มประชากร (ในที่นี้คือ 1,673 คน)

$e$  = ระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง  
(โดยกำหนดให้เท่ากับ 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{1,673}{1 + [(1,673) (0.05)^2]}$$

$$= 322.81$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จำนวน 323 คน และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีในที่นี้เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากรายชื่อของสมาชิกที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมการสื่อสารทหาร ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ณ ที่ตั้งทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 5 กลุ่ม และเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เมื่อได้ตัวอย่างที่ต้องการแล้วได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามโดยเดินทางไปพบผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบกลับโดยสรุปจำนวนตัวอย่างแต่ละส่วนจะเป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนสมาชิกทั้ง 5 กลุ่ม ตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายละเอียดตามตารางที่ 2

โดยกำหนดให้

กลุ่มที่ 1 คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่ภายในกรมการสื่อสารทหาร

กลุ่มที่ 2 คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 1

กลุ่มที่ 3 คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 2

กลุ่มที่ 4 คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 3

กลุ่มที่ 5 คือ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่กองทัพภาคที่ 4

ตารางที่ 2 สัดส่วนของจำนวนสมาชิกทั้ง 5 กลุ่ม ตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สมาชิกกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	จำนวนตัวอย่าง
พื้นที่ภายในกรมการสื่อสารทหาร	1183	228
พื้นที่กองทัพภาคที่ 1	117	23
พื้นที่กองทัพภาคที่ 2	123	24
พื้นที่กองทัพภาคที่ 3	112	22
พื้นที่กองทัพภาคที่ 4	138	26
รวม	1,673	323

## 1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างและทดสอบ ดังนี้

1. กำหนดโครงร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา
2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 10 (32 ชุด) ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลเพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความผิดพลาดอันเกิดจากเครื่องมือที่ใช้ให้น้อยที่สุด

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมในการสร้างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามสภาพลักษณะทั่วไปของสมาชิกตัวแปรที่ใช้คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้



1.2.2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจ ตัวแปรที่ใช้คือ รายได้รวมของสมาชิกโดยประมาณ ต่อเดือน รายจ่ายรวมที่จำเป็นโดยประมาณต่อเดือนของสมาชิก รายจ่ายรวมที่ไม่จำเป็น โดยประมาณต่อเดือนของสมาชิก ภาระหนี้สินคงเหลือพร้อมอัตราดอกเบี้ยต่อเดือนของสมาชิก

1.2.3 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการของสมาชิกประกอบด้วยประเภทการออม ปริมาณเงินออมต่อเดือนของแต่ละประเภท ปริมาณเงินออมคงเหลือ ณ วัน สอบแบบสอบถาม จุดประสงค์ในการออม สาเหตุของการออมไว้กับสหกรณ์

1.2.4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน

1.2.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ในฐานะสมาชิกสหกรณ์ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสะสมทุนเรือนหุ้นรายเดือน ข้อเสนอแนะต่อบริการด้านเงินฝากของสหกรณ์ ข้อเสนอแนะต่อบริการด้านเงินกู้ยืมของสหกรณ์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการอื่นๆ

## 2. ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารแสดงผลดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เอกสารที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ บทความวิชาการ งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ ตลอดจนรายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด โดยแสดงผลข้อมูลในรูปของร้อยละเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดและทุกส่วนของคำถามที่เกี่ยวข้องกันมาประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความ

สมบูรณ์และทำการลงรหัส (coding) ตามที่กำหนดไว้และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ผลจากการหาค่าความถี่และร้อยละ (Percent/Frequency) การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ข้อมูลเชิงปริมาณ)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ  $\bar{x}$  แทน ค่าเฉลี่ย  
 $\sum x$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด  
 $n$  แทน จำนวนข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

เมื่อ S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
 $(\sum x)^2$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง  
 $\sum x^2$  แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง  
 $N$  แทน จำนวนคน

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการศึกษาโดยวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด และปัจจัยส่วนบุคคลต่อระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด โดยจะเป็นการทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนด คือ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด และจำนวนสมาชิกที่มีรายได้

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว หนี้สินรวมทั้งหมดและเงินออมรวม

ที่มีผลต่อระดับการออมโดยใช้ไคสแควร์ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้ขนาดตัวอย่างจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด มาทำการศึกษาเมื่อได้ทำการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วจะทำการลงรหัสข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาประมวลและวิเคราะห์ผลด้วยคอมพิวเตอร์ในลักษณะต่างๆ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์และอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบค่าไคสแควร์  $\chi^2$  และทดสอบโดยใช้สูตร  $\chi^2$  จำนวน คือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} \dots\dots\dots(1)$$

หรือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{O_{ij}^2}{E_{ij}} - N \dots\dots\dots(2)$$

$$df = (r-1)(c-1)$$

เมื่อ  $O_{ij}$  เป็นความถี่ที่สังเกตได้ในแถวที่  $i$  คอลัมน์ที่  $j$

$E_{ij}$  เป็นความถี่ที่คาดหวังในแถวที่  $i$  คอลัมน์ที่  $j$

$$R_i = \sum_{j=1}^c O_{ij} \quad C_j = \sum_{i=1}^r O_{ij}$$

$$E_{ij} = \frac{R_i C_j}{N}$$

$C$  เป็นจำนวนกลุ่มหรือคอลัมน์

R เป็นจำนวนแถวหรือตัวแปรที่ต้องการวัดแบ่งออกเป็นพวก

ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปร เป็นการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้วัดเรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และสามารถแสดงได้ ดังนี้

$$r = \frac{\sum (Z_x Z_y)}{N}$$

เป็นสูตรที่ใช้คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์โดยใช้ค่ามาตรฐาน และค่าที่ได้นิยมเขียนแทนด้วย r โดยวัดออกมาเป็นตัวเลขที่มีค่าอยู่ระหว่าง -1 กับ 1 ถ้า r มีค่าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันมากและมีทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้า X มีค่ามาก Y จะมีค่ามากด้วย ถ้า r มีค่าใกล้ -1 แสดงว่า ตัวแปรสองตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันมากเช่นกันแต่มีทิศทางตรงข้ามกัน กล่าวคือ ถ้า X มีค่ามาก Y จะมีค่าน้อย หรือ X มีค่าน้อย Y จะมีค่ามาก ถ้า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r จะเข้าใกล้ 0 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาความเข้มข้นของความสัมพันธ์ ดังนี้

0.00	ถือว่า	ไม่มีความสัมพันธ์
0.00 – 0.09	ถือว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก
0.10 – 0.29	ถือว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
0.30 – 0.49	ถือว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.50 – 0.69	ถือว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง
0.70 – 1.00	ถือว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

## บทที่ 4

### ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด โดยผู้วิจัยได้ให้สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่ปฏิบัติงานทั้ง 5 พื้นที่ทำการวิจัย ตอบแบบสอบถาม เป็นจำนวน 323 ชุด ในช่วงเดือน เมษายน 2557 และสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบทั้งหมด 323 ชุดซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของการเก็บข้อมูลการศึกษา และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของงานวิจัยใน 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทางราชการ (ระดับชั้นยศ) และพื้นที่ที่สมาชิกปฏิบัติงาน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด จำนวน 323 คน พบว่า จำนวนและร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปมีรายละเอียด ดังนี้

เพศ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 และเพศหญิง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50

อายุ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แบ่งช่วงอายุของสมาชิกออกเป็น 5 ช่วงอายุ ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ช่วงอายุ 50-59 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 และ ช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6

สถานภาพสมรส จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมาคือ สถานภาพโสดจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 39.6 สถานภาพหย่าร้างจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 และสถานภาพหม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 และแยกกันอยู่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ระดับการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.6/ปวช. จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ปวช. จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และระดับการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

ระดับชั้นยศ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นระดับปฏิบัติการ จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 92.9 โดยกลุ่มนี้ได้แก่ ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.อ.-พ.ต.) นายทหารชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ระดับผู้บังคับหมวดหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.ต.-ร.ท.) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ จ.ส.ต.-จ.ส.อ. (พ) หรือเทียบเท่า) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ ส.ต.-ส.อ. หรือเทียบเท่า) ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ รองลงมาคือ ระดับผู้บริหารชั้นกลาง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 กลุ่มนี้ได้แก่ รองผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ., น.อ.) ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) ผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) หัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.ท. น.ท.) และระดับผู้บริหารชั้นสูง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 กลุ่มนี้ได้แก่ เจ้ากรมการสื่อสารทหาร (ชั้นยศ พล.ท.) รองเจ้ากรมการสื่อสารทหารหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.) ผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต. พล.ร.ต. พล.อ.ต.)

รองผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ)] ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ)]

พื้นที่ที่ปฏิบัติงาน จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในพื้นที่ส่วนกลาง (ภายในกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 รองลงมา คือ ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 4 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 4) จำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 8 ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 2 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 2) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 1 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 1) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 7.1 และปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 3 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 3) จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 6.8

ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 1-10 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาคือ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.6

จำนวนสมาชิกในครอบครัวของสมาชิก (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) 1 คน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) 2 คน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) 3 คน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) 4 คน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9

สำหรับรายละเอียดผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปผู้วิจัยได้แสดงให้เห็นรายละเอียดซึ่งแสดงให้เห็นเป็นจำนวนและร้อยละ ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์  
สี่สารทหาร จำกัด

(n = 323)		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
<b>เพศ</b>		
ชาย	286	54.50
หญิง	37	45.50
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>อายุ</b>		
20 - 29 ปี	95	29.40
30 - 39 ปี	80	24.80
40 - 49 ปี	72	22.30
50 - 59 ปี	45	13.90
60 ปีขึ้นไป	31	9.60
อายุเฉลี่ย 33 ปี		
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>สถานภาพ</b>		
โสด	128	39.60
สมรส	178	55.10
หม้าย	1	0.30
หย่าร้าง	15	4.60
แยกกันอยู่	1	0.30
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>ระดับการศึกษา</b>		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	17	5.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ม.6)	88	27.20
อนุปริญญา/ปวส.	58	18.00
ปริญญาตรี	150	46.40
ปริญญาโท	10	3.10
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>



## ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 323)		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
<b>ระดับชั้นยศ (แบ่งตามกลุ่มระดับผู้บริหาร)</b>		
ระดับผู้บริหารชั้นสูง	7	2.10
ระดับผู้บริหารชั้นกลาง	16	5.00
ระดับผู้ปฏิบัติการ	300	92.90
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>พื้นที่ที่สมาชิกปฏิบัติงาน</b>		
พื้นที่ส่วนกลาง (ภายในกรมการสื่อสารทหาร)	228	70.60
พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 1 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 1)	23	7.10
พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 2 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 2)	24	7.40
พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 3 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 3)	22	6.80
พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 4 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 4)	26	8.00
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์</b>		
ต่ำกว่า 1 ปี	5	1.60
1 - 10 ปี	125	38.70
11 - 20 ปี	89	27.50
21 - 30 ปี	67	20.70
31 ปีขึ้นไป	37	11.50
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>
<b>จำนวนสมาชิกในครอบครัวของสมาชิก (รวมผู้ตอบ)</b>		
1 คน	106	32.80
2 คน	103	31.90
3 คน	69	21.40
4 คน	45	13.90
<b>รวม</b>	<b>323</b>	<b>100.00</b>

## ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ในส่วนนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาถึงข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ซึ่งประกอบไปด้วย รายได้รวมรายเดือนของสมาชิก รายจ่ายรวมรายเดือนของสมาชิก หนี้สินเฉลี่ยรายเดือน วัตถุประสงค์การกู้ยืม และสาเหตุการกู้เงินจากสหกรณ์ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า

รายได้รวมรายเดือนของสมาชิก ส่วนใหญ่มาจากเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 100 และเฉลี่ยอยู่ที่ 12,538.12 บาท รองลงมา คือ รายได้จากค่าครองชีพ มีจำนวน 151 คนคิดเป็นร้อยละ 46.7 เงินเพิ่มพิเศษ จำนวน 137 คนคิดเป็นร้อยละ 42.4 รายได้พิเศษ จำนวน 112 คนคิดเป็นร้อยละ 34.7 รายได้จากค่าเช่าจำนวน 89 คนคิดเป็นร้อยละ 27.5 และรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก จำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ ซึ่งรายได้เฉลี่ยรวมทั้งหมดต่อเดือนเท่ากับ 24,130.95.- บาท รายละเอียดตามตารางที่ 4

รายจ่ายรวมรายเดือนของสมาชิก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) รายจ่ายที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล/ค่ายารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง ค่าเครื่องนุ่งห่ม/ของใช้ประจำวัน ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายประกันชีวิตประกันอื่นๆ (2) รายจ่ายที่ไม่จำเป็น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการสนทนากา การ ค่าใช้จ่ายในการกินเลี้ยงสังสรรค์ และค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูวงรายนวด ซึ่งจากผลการศึกษา รายละเอียดตามตารางที่ 5 พบว่า

รายจ่ายที่จำเป็นของสมาชิกเฉลี่ยอยู่ที่ 22,686.39 บาทต่อเดือน ซึ่งรายจ่ายส่วนใหญ่คือ ค่าอาหาร มีสัดส่วนร้อยละ 30.40 ของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.91 ของรายจ่าย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง มีสัดส่วนร้อยละ 16.70 รายจ่ายเกี่ยวกับประกันชีวิตต่างๆ มีสัดส่วนร้อยละ 10.91 ของรายจ่าย ค่ารักษาพยาบาลมีสัดส่วนร้อยละ 9.31 และค่าศึกษาของบุตรมีสัดส่วนร้อยละ 9.30

สำหรับรายจ่ายที่ไม่จำเป็นของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4,464.29 บาท โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายส่วนนี้อยู่ที่ค่าภาษีสังคมถึงร้อยละ 35.36 รองลงมาคือ การสังสรรค์ถึงร้อยละ 24.64 การสนทนากา คิดเป็นร้อยละ 22.50 และการเลี้ยงดูวงจาก หวยรัฐบาลหรือหวยใต้ดิน ร้อยละ 17.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ รายได้เฉลี่ยรายเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

รายได้	จำนวน	ร้อยละ	รายได้เฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนร้อยละ
เงินเดือน	323	100.00	12,538.12	52.00
ค่าครองชีพรายเดือน	151	46.70	1,310.10	5.40
เงินพิเศษพิเศษต่างๆ (พนบ./พ.ส.ร./ตต.อื่นๆ)	137	42.40	3,010.45	12.50
รายได้พิเศษ (ค่าเบี้ยเลี้ยง/ค่ารับจ้าง ฯลฯ)	112	34.70	2,115.23	8.80
รายได้จากค่าเช่า (ค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ดิน)	89	27.50	3,010.24	12.40
รายรับอื่นๆ (ดอกเบี้ยเงินฝาก ฯลฯ)	54	16.70	2,146.81	8.90
<b>รวมทั้งหมด</b>			<b>24,130.95</b>	<b>100.00</b>

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

รายจ่าย	จำนวน	ร้อยละ	รายจ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนร้อยละ
<b>รายจ่ายที่จำเป็น</b>				
ค่าอาหาร	323	100.00	6,894.60	30.40
ค่ารักษาพยาบาล/ค่ายารักษาโรค	214	66.30	2,113.10	9.31
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร	102	31.60	2,110.91	9.30
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง	54	16.70	2,554.30	11.26
ค่าเครื่องนุ่งห่ม/ของใช้ประจำวัน	323	100.00	1,114.34	4.91
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง(ค่ารถโดยสารค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)	323	100.00	5,423.78	23.91
ค่าใช้จ่ายประกันชีวิตประกันอื่นๆ	289	89.50	2,475.36	10.91
	<b>รวม</b>		<b>22,686.39</b>	<b>100.00</b>

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	รายจ่ายเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนร้อยละ
<b>รายจ่ายที่ไม่จำเป็น</b>				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีสังคม (ทำบุญงานบวช ฯลฯ)	274	84.80	1,578.51	35.36
ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการ (ดูภาพยนตร์/ท่องเที่ยว ฯลฯ)	194	60.00	1,004.32	22.50
ค่าใช้จ่ายในการกินเลี้ยงสังสรรค์	172	53.20	1,100.23	24.64
ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูวงรวมวด (หาวิทยาลัย/หอวัยใต้ดิน ฯลฯ)	257	79.60	781.23	17.50
	<b>รวม</b>		<b>4,464.29</b>	<b>100.00</b>
			<b>รวมทั้งหมด</b>	<b>100.00</b>
			<b>27,150.68</b>	

ด้านหนี้สินจากการศึกษาพบว่า สมาชิกมีรวมหนี้สินทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 756,317.28 บาท ซึ่งเป็นหนี้รวมเงินกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์เฉลี่ย เท่ากับ 735,025.58 บาท และมีหนี้รวมเงินกู้นอกสหกรณ์เฉลี่ย เท่ากับ 21,083.59 บาท รายละเอียดตามตาราง Descriptive Statistics ภาคผนวก ข

รายจ่ายด้านหนี้สินของสมาชิกเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ที่ 25,207.78 บาท โดยสัดส่วนหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินที่กู้เงินจากสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 48.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 12,112.14 บาท รองลงมาคือ หนี้อ่อนบ้าน/ผ่อนรถกับธนาคารพาณิชย์ เฉลี่ยอยู่ที่ 8,124.17 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.2 หนี้จากสถาบันการเงินเพื่อผ่อนเครื่องใช้ไฟฟ้า /ค่าวงจร/โทรศัพท์มือถือ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1,513.84 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.0 และหนี้จากนายทุน/ญาติ/เพื่อน เฉลี่ยอยู่ที่ 3,457.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.7 ตามลำดับรายละเอียดตามตารางที่ 6

สำหรับวัตถุประสงค์การกู้ยืมของสมาชิก ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีจำนวน 168 คนคิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมา คือ เพื่อชำระหนี้ จำนวน 148 คนคิดเป็นร้อยละ 45.8 เพื่อซื้อ/ซ่อมแซมรถยนต์ จำนวน 142 คนคิดเป็นร้อยละ 44.0 เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย จำนวน 119 คนคิดเป็นร้อยละ 36.8 เพื่อการศึกษาของบุตร จำนวน 109 คนคิดเป็นร้อยละ 33.7 เพื่อซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน จำนวน 79 คนคิดเป็นร้อยละ 24.5 เพื่อการศึกษาของตนเอง จำนวน 66 คนคิดเป็นร้อยละ 20.4 เพื่อซื้อบ้าน/ที่ดิน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น ให้ผู้อื่นยืมเงินต่อ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 เพื่อท่องเที่ยว จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 7.1 เพื่อรักษาพยาบาล จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และเพื่อซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 รายละเอียดตามตารางที่ 7

สาเหตุการกู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากเงินกู้ จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมา คือ เพราะมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 สามารถกู้ได้ง่าย จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 71.5 ติดต่อดีสะดวก จำนวน 226 คิดเป็นร้อยละ 70.0 และเห็นว่าเป็นบริการของหน่วยงานอยู่แล้ว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 รายละเอียดตามตารางที่ 8

จากข้อมูลทั้งหมดสามารถเปรียบเทียบรายได้ต่อบุคคลและค่าใช้จ่ายต่อบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย รายจ่ายหนี้สิน และเงินออมของสมาชิก ต่อเดือน จะเห็นได้ว่า รายจ่ายของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 39,190.75บาท ซึ่งมากกว่า

รายได้ของสมาชิกซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 38,602.80 บาท โดยรายจ่ายมีส่วนเกินจากรายได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 587.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.31 ของรายได้เฉลี่ย โดยสมาชิกมีหนี้สินค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9,288.67 บาทต่อเดือน และมีเงินออมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,444.68 บาทต่อเดือน รายละเอียดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ รายจ่ายหนี้สินเฉลี่ยรายเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

หนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ	รายจ่ายหนี้สิน เฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนร้อยละ
สหกรณ์ออมทรัพย์ (กู้ฉุกเฉิน/กู้สามัญ/กู้พิเศษ)	323	100.00	12,112.14	48.00
ธนาคารพาณิชย์ (ผ่อนบ้าน/ผ่อนรถ ฯลฯ)	214	66.30	8,124.17	32.20
สถาบันการเงิน (เครื่องใช้ไฟฟ้า/ค่าวงจรด/โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ)	189	58.50	1,513.84	6.00
นายทุน/ญาติ/เพื่อน	87	26.90	3,457.63	13.70
			<b>รวมทั้งหมด</b>	<b>100.00</b>
			<b>25,207.78</b>	



ตารางที่ 7 วัตถุประสงค์สำหรับการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

(n = 323)

วัตถุประสงค์สำหรับการกู้ยืม	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อให้จ่ายในชีวิตประจำวัน	168	62.80
เพื่อการศึกษาของตนเอง	66	20.40
เพื่อชำระหนี้	148	45.80
เพื่อการศึกษาของบุตร	109	33.70
เพื่อซื้อบ้าน/ที่ดิน	44	13.60
เพื่อรักษาพยาบาล	22	6.80
เพื่อซื้อ/ซ่อมแซมรถยนต์	142	44.00
เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	119	36.80
เพื่อซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน	79	24.50
เพื่อท่องเที่ยว	23	7.10
เพื่อซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์มือถือ	19	5.90
เพื่อสาเหตุอื่น เช่น ให้ผู้อื่นยืมต่อ	29	9.00

ตารางที่ 8 สาเหตุที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

(n = 323)

สาเหตุที่กู้เงินสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น	234	75.20
สามารถกู้ได้ง่าย	231	71.50
ได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากเงินกู้	272	84.20
ติดต่อสะดวก	226	70.00
อื่นๆ เช่น เป็นบริการของหน่วยงานอยู่แล้ว	5	1.50

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และรายจ่ายหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน

ระดับชั้นของรายได้ (บาทต่อเดือน)	รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (รวมรายได้อื่น) (บาท)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ต่อบุคคล (บาท)	รายได้ ส่วนเกิน	สัดส่วนร้อยละ ค่าใช้จ่ายต่อรายได้	รายจ่าย หนี้สินเฉลี่ย (บาท)	เงินออมเฉลี่ย (บาท)
10,000 - 20,000	12,558.28	15,573.53	-3,015.25	124.01	3,415.36	673.41
20,001 - 30,000	22,673.32	25,633.12	-2,959.80	113.30	4,723.12	1,714.30
30,001 - 40,000	35,663.27	37,166.22	-1,502.95	104.21	7,123.63	1,743.27
40,001 - 50,000	44,531.31	48,511.25	-3,979.94	109.94	9,751.14	2,410.34
50,001 - 60,000	53,632.52	50,121.35	3,511.17	93.45	12,877.43	5,413.54
60,001 - 70,000	62,558.12	58,139.05	4,419.07	92.94	17,841.36	8,713.24
<b>รวม</b>	<b>38,602.80</b>	<b>39,190.75</b>	<b>-587.95</b>	<b>106.31</b>	<b>9,288.67</b>	<b>3,444.68</b>

### ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ในส่วนนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เป็นการสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ประเภทเงินออม จุดประสงค์ในการออม และสาเหตุของการออม ผลการศึกษาสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเภทเงินออม ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เฉลี่ยเท่ากับ 29,970.99 บาท โดยจะออมเงินในรูปแบบของทุนเรือนหุ้นสหกรณ์เฉลี่ยอยู่ที่ 7,842.34 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.2 ของเงินออม รองลงมาคือออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร (บ้าน/ที่ดิน)เฉลี่ยอยู่ที่ 5,143.23 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.2 ซื้อสลากออมสินเฉลี่ยอยู่ที่ 4,913.10 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.4 เงินฝากสหกรณ์เฉลี่ยอยู่ที่ 4,713.11 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.7 เงินฝากธนาคารเฉลี่ยอยู่ที่ 2,147.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.2 ซื้อทองคำเฉลี่ยอยู่ที่ 2,147.31 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.2 กรรมกรรมประกันชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่ 1,946.65 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.5 และซื้อพันธบัตรเฉลี่ยอยู่ที่ 1,117.91 บาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.7 ตามลำดับ รายละเอียดตามตารางที่ 10

จุดประสงค์ในการออม สมาชิกให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ เพื่อให้ได้มาสำหรับ ประกันที่มั่นคงในชีวิตจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือ เพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมหุ้นรายเดือนจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 เพื่อเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เช่น การเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 เพื่อการศึกษาของตนเองหรือของบุตรหลาน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 เพื่อเป็นทุนในการ ประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 8.4 เพื่อซื้อบ้าน ที่ดินหรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชราเจ็บป่วย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลานจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และเพื่อหาผลประโยชน์และเก็งกำไร เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผล จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดตามตารางที่ 11

สาเหตุของการออมเงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด คือมีความมั่นคง จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 92.6 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือ ได้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 มีความน่าเชื่อถือจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 มีหลักประกันคุ้มครองจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 อัตราการออมทรัพย์ขั้นต่ำอยู่ในขีด

ความสามารถที่จะออมได้จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 ได้รับการยกเว้นภาษีจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 มีความสะดวกจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 และได้รับการชักชวนจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รายละเอียดตามตารางที่ 12

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ประเภทเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ประเภทเงินออม	จำนวน	ร้อยละ	เงินออมเฉลี่ย (บาท)	สัดส่วนร้อยละ
ทุนเรือนหุ้นสหกรณ์	323	100.00	7,842.34	26.20
เงินฝากสหกรณ์	323	100.00	4,713.11	15.70
เงินฝากธนาคาร	323	100.00	2,147.34	7.20
ซื้อพันธบัตร	157	48.60	1,117.91	3.70
ซื้อสลากออมสิน	114	35.30	4,913.10	16.40
ซื้อทองคำ	134	41.50	2,147.31	7.20
ออมในรูปทรัพย์สินถาวร (บ้าน/ที่ดิน)	94	29.10	5,143.23	17.20
กรรมกรรมประกันชีวิตแบบได้เงินเมื่อครบกำหนดหรือเสียชีวิต	72	22.30	1,946.65	6.50
<b>รวมทั้งหมด</b>			<b>29,970.99</b>	<b>100.00</b>

ตารางที่ 11 จุดประสงค์ในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

จุดประสงค์ในการออมเงิน	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อให้ได้มาสำหรับประกันที่มั่นคงในชีวิต	73	22.60
เพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมหุ้นรายเดือน	64	19.80
เพื่อเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เช่น การเกิดอุบัติเหตุ	54	16.70
เพื่อการศึกษาของตนเอง หรือ ของบุตรหลาน	45	13.90
เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพอื่นๆ	27	8.40
เพื่อซื้อบ้าน ที่ดิน หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์	22	6.80
เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชราเจ็บป่วย	19	5.90
เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลาน	12	3.70
เพื่อหาผลประโยชน์และเก็งกำไร เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผล	8	2.50

ตารางที่ 12 สาเหตุของการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

สาเหตุของการออมเงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
มีความมั่นคง	299	92.60
ได้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ	273	84.50
มีความน่าเชื่อถือ	264	81.70
มีหลักประกันคุ้มครอง	261	80.80
อัตราการออมทรัพย์ขั้นต่ำอยู่ในขีดความสามารถที่จะออมได้	248	76.80
ได้รับการยกเว้นภาษี	229	70.90
มีความสะดวก	228	70.60
ได้รับการชักชวน	54	16.70

จากข้อมูลทั้งหมดสามารถเปรียบเทียบรายได้ต่อบุคคลและปริมาณการออมต่อบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน พบว่า ระดับรายได้ 50,000 บาทขึ้นไป จะมีระดับการออมมากกว่าที่รายได้ระดับอื่นๆ โดยที่ระดับรายได้ 60,001-70,000 บาท มีสัดส่วนการ

ออมคิดเป็นร้อยละ 20.07 และระดับรายได้ 30,001-40,000 บาท มีสัดส่วนการออมน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 12.43 ของรายได้ทั้งหมด (ตามตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบรายได้ต่อบุคคลและระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์  
สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน

ระดับชั้นของรายได้ (บาทต่อเดือน)	รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (รวมรายได้อื่น) (บาท)	ระดับการออมต่อบุคคล (บาท)	สัดส่วนร้อยละระดับ การออมต่อรายได้
10,000 - 20,000	12,558.28	2,312.11	18.41
20,001 - 30,000	22,673.32	3,317.63	14.63
30,001 - 40,000	35,663.27	4,432.93	12.43
40,001 - 50,000	44,531.31	5,325.71	12.96
50,001 - 60,000	53,632.52	9,619.21	17.93
60,001 - 70,000	62,558.12	12,928.51	20.07
ค่าเฉลี่ย	38,602.80	6,322.68	16.07

#### ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ สื่อสารทหาร จำกัด

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก ซึ่งผลการทดสอบมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ และอายุ รายละเอียดตามตารางที่ 14 โดยที่

เพศ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.169 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศ ของสมาชิกมีผลต่อปริมาณการออมในระดับค่อนข้างต่ำ

อายุ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.601 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกที่มีอายุมากจะมีเงินรายได้ประจำเดือนมากกว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยจึงทำให้มีความสามารถในการออมได้มากกว่า

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.134 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างต่ำ

ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ซึ่งผลการทดสอบพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับชั้นยศ

ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบหาความสัมพันธ์ (Chi-square test :  $\chi^2$ ) ได้แก่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ ผลการทดสอบพบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับชั้นยศ ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก รายละเอียดตามตารางที่ 14

ในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation ) ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายได้อื่นๆ ของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว (รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น) หนี้สินรวมทั้งหมด หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ และทุนเรือนหุ้น ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว (รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น) หนี้สินรวมทั้งหมด หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอก



สหกรณ์ฯ และทุนเรือนหุ้น ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ รายได้อื่นๆ ของครอบครัว รายละเอียดตามตารางที่ 15 มีดังนี้

เงินเดือน มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.592 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เงินเดือน มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างสูง เพราะหากสมาชิกมีเงินเดือนมากก็จะมีโอกาสออมได้มากกว่าสมาชิกที่มีเงินเดือนน้อย

รายจ่ายที่จำเป็นของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.292 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.144 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

หนี้สินรวมทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.275 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.261 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ทุนเรือนหุ้น มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.236 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

รายได้รวมของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.140 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.119 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

รายได้อื่นๆ ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.083

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ปัจจัยส่วนบุคคล	$\chi^2$	df	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	S.D.	sig
เพศ			0.169**	0.319	0.002
อายุ			0.601**	11.498	0.000
สถานภาพสมรส	1276.817	1216		0.048	0.110
ระดับการศึกษา	1251.973	1216		0.057	0.231
ระดับชั้นยศ	646.000	608		0.057	0.139
จำนวนสมาชิกในครอบครัว			0.100	1.353	0.071
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้			0.134*	0.933	0.016

\* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

\*\* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์  
ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	ค่าความสัมพันธ์ (r)	S.D.	Sig
เงินเดือน	0.592**	9473.17	0.000
รายได้รวมของครอบครัว	0.140*	35641.96	0.012
รายได้อื่นๆ ของครอบครัว	0.083	11896.14	0.137
รายจ่ายรวมของครอบครัว			
- รายจ่ายที่จำเป็น	0.292**	29101.16	0.000
- รายจ่ายที่ไม่จำเป็น	0.144**	8766.53	0.010
หนี้สินรวมทั้งหมด	0.275**	1.25	0.000
หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ	0.261**	618010.69	0.000
หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ	0.119*	138601.27	0.032
ทุนเรือนหุ้น	0.236**	394232.25	0.000

\* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

\*\* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

#### กล่าวโดยสรุปได้ว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก ได้แก่ เพศ อายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ โดยที่ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก ได้แก่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ เงินเดือน รายจ่ายของครอบครัว (รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น) หนี้สินรวมทั้งหมด หนี้สินรวมจากสหกรณ์ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ และ ทุนเรือนหุ้น ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ รายได้อื่นๆ ของครอบครัว

## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหารจำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด และ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด โดย ผู้วิจัยได้ให้สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหารจำกัดที่ปฏิบัติงานทั้ง 5 พื้นที่ ที่ทำการวิจัย ตอบ แบบสอบถาม เป็นจำนวน 323 ชุด ช่วงเดือน เมษายน 2557 และสามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบ ทั้งหมด 323 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ของการเก็บข้อมูลการศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความสัมพันธ์ ( $r$ ,  $\chi^2$ ) โดยมีนัยสำคัญทาง สถิติ ซึ่งผู้ศึกษานำมาสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

### สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัยสามารถนำข้อมูลมาสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

#### ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก

จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหารจำกัดส่วนใหญ่เป็น เพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี มากที่สุดจำนวน 95 คน รองลงมา คือช่วง อายุระหว่าง 30-39 ปี ช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี ช่วงอายุระหว่าง 50-59 ปี และช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป

สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส รองลงมาคือ สถานภาพ โสด สถานภาพหย่าร้าง และ สถานภาพหม้าย ตามลำดับ

ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.6/ปวช. ระดับอนุปริญญา/ปวส. ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ปวช. และระดับปริญญาโท

ระดับชั้นยศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.อ.-พ.ต.) นายทหารชั้นสัญญาบัตรตั้งแต่ระดับผู้บังคับหมวดหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.ต.-ร.ท.) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ จ.ส.ต.-จ.ส.อ. (พ) หรือเทียบเท่า) นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ ส.ต.-ส.อ. หรือเทียบเท่า) ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ รองลงมาคือ ระดับผู้บริหารชั้นกลาง ได้แก่ รองผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ., น.อ.) ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) ผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.อ. น.อ.) หัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.ท. น.ท.) และระดับผู้บริหารชั้นสูง ได้แก่ เจ้ากรมการสื่อสารทหาร (ชั้นยศ พล.ท.) รองเจ้ากรมการสื่อสารทหารหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต., พล.ร.ต., พล.อ.ต.) ผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต. พล.ร.ต. พล.อ.ต.) รองผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ))] ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า [(ชั้นยศ พ.อ.(พ) น.อ.(พ))]

พื้นที่ที่ปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในพื้นที่ส่วนกลาง (ภายในกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รองลงมา คือ ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 4 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 4) ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 2 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 2) ปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 1 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 1) และปฏิบัติงานพื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 3 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 3)

ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 1-10 ปี รองลงมาคือระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 11-20 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ระหว่าง 21-30 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่ำกว่า 1 ปี

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม) พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 คน รองลงมา คือ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน

### ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

รายได้รวมต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ส่วนใหญ่มาจากเงินเดือนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12,538.12 บาท รองลงมา คือ จากค่าครองชีพค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,310.10 บาท เงินเพิ่มพิเศษค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,010.45 บาท รายได้พิเศษค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,115.23 บาท รายได้จากค่าเช่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3,010.24 บาท และจากดอกเบี้ยเงินฝากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,146.81 บาท ตามลำดับ ซึ่งรายได้เฉลี่ยรวมทั้งหมดต่อเดือนเท่ากับ 24,130.95 บาท โดย

รายจ่ายรวมต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ รายจ่ายที่จำเป็น และรายจ่ายที่ไม่จำเป็น โดยรายจ่ายที่จำเป็นเฉลี่ยอยู่ที่ 22,686.39 บาท และรายจ่ายส่วนใหญ่เป็น ค่าอาหารซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6,894.60 บาท รองลงมา คือค่าใช้จ่ายในการเดินทางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,423.78 บาท ค่าใช้จ่ายในศึกษาของตนเองซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,554.30 บาท ประกันชีวิตต่างๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,475.36 บาท ค่ารักษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,113.10 บาท ค่าศึกษาของบุตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,110.91 บาท และรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเฉลี่ยอยู่ที่ 4,464.29 บาท โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าภาษีสังคมซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,578.51 บาท รองลงมาเพื่อการสังสรรค์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,100.23 บาท เพื่อการสนทนาการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,004.32 บาท และเพื่อการเลี้ยงดูจาก หวยรัฐบาลหรือหวยใต้ดินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 781.23 บาท

รายจ่ายหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 25,207.78 บาท โดยสัดส่วนหนี้สินส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์ออมทรัพย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12,112.14 บาท) รองลงมาคือหนี้ผ่อนบ้าน ผ่อนรถกับธนาคารพาณิชย์ เฉลี่ยอยู่ที่ 8,124.17 บาท สถาบันการเงินเพื่อผ่อนเครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เฉลี่ยอยู่ที่ 1,513.84 บาท และนายทุน/ญาติ/เพื่อน อยู่ที่ 3,457.63 บาท

สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด มีวัตถุประสงค์สำหรับการกู้ยืมส่วนใหญ่จะนำไปใช้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ เพื่อชำระหนี้ เพื่อซื้อ/ซ่อมแซมรถยนต์ เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย เพื่อการศึกษาของบุตร เพื่อซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน เพื่อการศึกษาของตนเอง เพื่อซื้อบ้าน/ที่ดิน เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เพื่อท่องเที่ยว เพื่อรักษาพยาบาล และเพื่อซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ หรือให้ผู้อื่นยืมเงินต่อ

สาเหตุที่กู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากเงินกู้  
 รองลงมา ก็ เพราะมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันเงินอื่น สามารถกู้ได้ง่าย ติดต่อดีสะดวก  
 และเพื่อสาเหตุอื่นๆ เช่น เนื่องจากเป็นบริการของหน่วยงานอยู่แล้ว

และเมื่อเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย รายจ่ายหนี้สิน และเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออม  
 ทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน จะเห็นได้ว่า รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน  
 โดยมีส่วนเกินจากได้อยู่ที่ 587.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.31 ของรายได้เฉลี่ย และมีหนี้สินเฉลี่ยอยู่ที่  
 9,288.67 บาทต่อเดือน และมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 3,444.68 บาทต่อเดือน

เงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด เฉลี่ยเท่ากับ 29,970.99 บาท  
 โดยจะออมเงินในรูปแบบของทุนเรือนหุ้นสหกรณ์เฉลี่ยอยู่ที่ 7,842.34 บาท รองลงมาคือ ออมในรูปแบบ  
 ทรัพย์สินถาวร (บ้าน/ที่ดิน) เฉลี่ยอยู่ที่ 5,143.23 บาท สลากออมสินค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4,913.10 บาท  
 เงินฝากสหกรณ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4,713.11 บาท เงินฝากธนาคารค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,147.34 บาท ซื้อม  
 ทองคำค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2,147.31 บาท กรรมธรรม์ประกันชีวิตค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,946.65 บาท และ  
 พันธบัตรค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,117.91 บาท

จุดประสงค์การออมที่ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ เพื่อให้ได้มาสำหรับประกันที่  
 มั่นคงในชีวิต รองลงมาคือ เพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมหุ้นรายเดือน เพื่อเก็บออมไว้ใช้จ่าย  
 ยามฉุกเฉิน เช่น การเกิดอุบัติเหตุ เพื่อการศึกษาของตนเอง หรือ ของบุตรหลาน เพื่อเป็นทุนในการ  
 ประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อซื้อบ้าน ที่ดิน หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ เพื่อไว้ใช้จ่ายใน  
 ยามชราเจ็บป่วย เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลาน และเพื่อหาผลประโยชน์และเก็งกำไร เช่น  
 ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผล

สาเหตุที่จะทำให้เกิดการออมเงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด คือ มีความมั่นคง  
 รองลงมาคือ ได้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ มีความน่าเชื่อถือ มีหลักประกันคุ้มครอง อัตราการออม  
 ทรัพย์ขั้นต่ำอยู่ในขีดความสามารถที่จะออมได้ ได้รับการยกเว้นภาษี มีความสะดวก และได้รับการ  
 ชักชวน

จากการเปรียบเทียบรายได้ต่อบุคคลและระดับการออมต่อบุคคลของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ต่อเดือน พบว่า ระดับรายได้ 50,000 บาทขึ้นไป จะมีระดับการออมมากกว่าที่รายได้ระดับอื่นๆ โดยที่ระดับรายได้ 60,001-70,000 บาท มีสัดส่วนการออมมากกว่า และระดับรายได้ 30,001-40,000 บาท มีสัดส่วนการอมน้อยที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไป ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ เพศ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ และอายุ โดยที่ เพศ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อายุมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกที่มีอายุมากจะมีเงินรายได้ประจำเดือนมากกว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยจึงทำให้มีความสามารถในการออมได้มากกว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างต่ำ และปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับชั้นยศ ผลการทดสอบพบว่าสถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระดับชั้นยศ ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก และปัจจัยส่วนบุคคลทั่วไปจากการทดสอบหาความสัมพันธ์ (Chi-square test) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ ผลการทดสอบพบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิก

ในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายได้อื่นๆ ของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว (รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น) หนี้สินรวมทั้งหมด หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ และทุนเรือนหุ้น



ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ เงินเดือน รายได้รวมของครอบครัว รายจ่ายรวมของครอบครัว (รายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น) หนี้สินรวมทั้งหมด หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ และทุนเรือนหุ้น โดย เงินเดือน มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เงินเดือน มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกค่อนข้างสูง รายจ่ายที่จำเป็นของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 มีค่าสหสัมพันธ์ ( $r$ ) เท่ากับ 0.292 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ รายจ่ายที่ไม่จำเป็นของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หนี้สินทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หนี้สินทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทุนเรือนหุ้น มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ รายได้รวมของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นระดับความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และรายได้อื่นๆ ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม

### อภิปรายผล

เพศ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.169$ ) ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงมีสิทธิเลือกที่จะออมได้เท่าเทียมกัน อีกประเด็น เป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้น อยู่แล้วจึงทำให้เพศมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างต่ำ

อายุ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.601$ ) ทั้งนี้สอดคล้องกับปัจจัยการออมที่เกี่ยวข้องกับอายุ เนื่องจากสมาชิกที่อายุมากและมีอายุการเป็นสมาชิกลานจะทำให้มีปริมาณการออมมากกว่าสมาชิกที่มีอายุน้อยและ

มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกไม่มาก จึงทำให้อายุมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างสูง

สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากสมาชิกที่มีสถานภาพสมรส มีความเป็นไปได้ที่คู่สมรสไม่มีรายได้ จึงทำให้ไม่มีรายได้เพิ่มและไม่สามารถออมได้เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงทำให้สถานภาพสมรสไม่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก

ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัจจัยในการกำหนดปริมาณการออมในด้านการศึกษาเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงน่าจะเป็นผู้ที่มีรายได้มากและสามารถออมได้มาก แต่เนื่องจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้น จึงทำให้ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก

ระดับชั้นยศ ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า ระดับชั้นยศสูงย่อมมีเงินได้รายเดือนมากและน่าจะออมได้มาก ตามผลการวิเคราะห์ที่ออกมาทางลบ เป็นไปได้ว่าสมาชิกผู้มีระดับชั้นยศสูงๆ น่าจะมีจำนวนตัวอย่างน้อยจึงไม่ได้ค่าความสัมพันธ์ไปในทางบวกหรือเป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้น จึงทำให้ระดับชั้นยศไม่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิก มีข้อสังเกตจากระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วย หุ่น พ.ศ.2559 จะเห็นว่าการกำหนดกติกาให้สมาชิกได้หักเงินได้รายเดือนจ่ายเพื่อออมเป็นทุนเรือนหุ้นไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของรายได้ในแต่ละระดับชั้นยศ ซึ่งมีช่วงห่างในแต่ละระดับเงินได้น้อยมาก ซึ่งจากข้อมูลที่ได้กำหนดให้สมาชิกที่มีรายได้ 30,000.-บาท ขึ้นไปได้ชำระค่าหุ้นที่จำนวน 1,500.-บาท แต่ในความเป็นจริงสมาชิกที่มีระดับชั้นยศสูงมีรายได้เกิน 30,000.-บาท เป็นจำนวนมาก ซึ่งหากสหกรณ์ได้กำหนดให้สมาชิกผู้มีรายได้เกิน 30,000.-บาท ขึ้นไปได้มีการหักเพิ่มทุนเรือนหุ้นตามสัดส่วนรายได้ในแต่ละระดับชั้นยศขึ้นไปจนถึงระดับสูงสุด เป็นไปได้ว่าระดับชั้นยศจะมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.100$ ) ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับปัจจัยในการกำหนดการออมด้านสังคม อาทิเช่น จำนวนในครอบครัว ซึ่งในความเป็นจริงหากสมาชิกมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากน่าจะมีผลต่อปริมาณการออมคือไม่สามารถออมได้ หรือเป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปแบบของทุนเรือนหุ้น จึงทำให้จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างต่ำ

จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.134$ ) ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับปัจจัยในการกำหนดการออมด้านสังคม ซึ่งจำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัวหากมีรายได้รวมกันไม่เพียงพอแก่ค่าใช้จ่ายจะทำให้มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างสูง แต่เนื่องจากจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปแบบของทุนเรือนหุ้น จึงทำให้จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีรายมีผลต่อปริมาณการออมในระดับค่อนข้างต่ำ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินเดือน มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.592$ ) ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการออมในประเทศ ได้แก่ ระดับรายได้ ( วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาหะ และวลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2531: 39-44) ทั้งนี้เนื่องจาก สมาชิกที่มีเงินเดือนมากก็มีโอกาสที่จะออมได้มากกว่า การออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปแบบของทุนเรือนหุ้น โดยอาจเพิ่มการออมในรูปแบบของเงินฝากออมทรัพย์พิเศษกับสหกรณ์ซึ่งมีผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ยเงินรับฝาก จึงทำให้เงินเดือนมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างสูง

รายได้รวมของครอบครัว หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ และทุนเรือนหุ้น มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด โดยรายได้รวมของครอบครัว ( $r = 0.140$ ) หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ ( $r = 0.261$ ) หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ ( $r = 0.119$ ) และทุนเรือนหุ้น ( $r = 0.236$ ) ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ที่ได้ ทั้งนี้รายได้รวมของครอบครัว หนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯ หนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะหากสมาชิกมีรายได้ของครอบครัวน้อย มีหนี้สินรวมจากสหกรณ์ฯหรือหนี้สินรวมนอกสหกรณ์ฯมาก จะมีผลทำให้สมาชิกไม่สามารถออมได้มาก และจะมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับข้างค่อนข้างสูง ส่วนทุนเรือนหุ้น สอดคล้องกับความ

เป็นจริงเพราะเนื่องจากสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้นแล้ว จึงทำให้ทุนเรือนหุ้น มีผลต่อปริมาณการออมในระดับค่อนข้างต่ำ

รายจ่ายของครอบครัวทั้งรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.292$  และ  $0.144$ ) ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ซึ่งหากสมาชิกมีรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเกินกว่ารายได้ น่าจะมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างมาก เพราะไม่สามารถมีรายเกินจากรายจ่ายไปออมได้ แต่ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็นรวมกันเกินรายได้ไม่กี่ตัวอย่าง และรวมถึงสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้นแล้ว ผลการวิเคราะห์ที่ออกมาจึงทำให้รายจ่ายของครอบครัวทั้งรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายที่ไม่จำเป็นมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างต่ำ

หนี้สินรวมทั้งหมด มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำกับปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ( $r = 0.275$ ) ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ซึ่งหากหนี้สินรวมทั้งหมดมีจำนวนมากๆ น่าจะมีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างสูง เพราะไม่มีรายได้ส่วนเกินจากรายจ่ายเหลือเป็นเงินออม หรือเป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินรวมทั้งหมดจำนวนไม่มากหรือเป็นเพราะสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้มีการออมทรัพย์ภายใต้กติกาของสหกรณ์คือการออมในรูปของทุนเรือนหุ้น จึงทำให้หนี้สินรวมทั้งหมด มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกในระดับค่อนข้างต่ำ

พฤติกรรมการออม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การออมทรัพย์โดยสมัครใจ และการออมทรัพย์ภายใต้กติกาซึ่ง

การออมทรัพย์โดยสมัครใจนั้น ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมทรัพย์อันได้แก่ ระดับรายได้ การกระจายรายได้ ระดับราคาสินค้า อัตราดอกเบี้ย อัตราภาษีอากร เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยส่วนใหญ่ที่เป็นตัวกำหนดความสามารถในการออม ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกันทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการออมทรัพย์โดยสมัครใจ ได้แก่ทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับการ

สะสมทุนการใช้จ่าย และการออมทรัพย์ระบบครอบครัว เป็นต้น เพราะปัจจัยส่วนนี้ก็สามารถที่จะเป็นตัวกำหนดความสมัครใจในการออมทรัพย์ (the willingness to save) ด้วยเช่นกัน

ส่วนการออมทรัพย์ภายใต้กติกา คือการออมโดยสมัครใจเป็นสมาชิกและเต็มใจให้หักเพื่อออมในรูปของทุนเรือนหุ้นเป็นประจำทุกเดือน ทั้งนี้สหกรณ์จะได้อำนาจให้ไปทำตามข้อบังคับและระเบียบที่เหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ ในส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ได้กำหนดระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกส่งหุ้นให้ไปทำตามกติกา รายละเอียดตามตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวนเงินได้รายเดือนต่อการถือหุ้นตามระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549

เงินได้รายเดือน (บาท)	ถือหุ้นรายเดือน (หุ้น)
ไม่เกิน 7,000.-	50
เกินกว่า 7,000.- ถึง 10,000.-	70
เกินกว่า 10,000.- ถึง 15,000.-	90
เกินกว่า 15,000.- ถึง 20,000.-	100
เกินกว่า 20,000.- ถึง 20,000.-	120
เกินกว่า 30,000.-	150

#### ข้อเสนอแนะ

##### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ผู้ศึกษาขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ให้เพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากสมาชิกและผู้ศึกษา ดังนี้

1. ให้มีการขยายวงเงินกู้ยืมให้สมาชิกมากขึ้น
2. ให้การขยายการส่งชำระเท่ากับอายุราชการหรือให้ผู้รับเงินบำนาญได้กู้หลังเกษียณอายุราชการได้
3. ให้สหกรณ์มีการส่งเสริมให้สมาชิกได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น สนับสนุนให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวหรือบ่อเลี้ยงปลาบริเวณบ้านพักของสมาชิกเพื่อนำมาบริโภคหรือเมื่อเกิดความเพียงพอก็จำหน่ายต่อ อันเป็นการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่าย
4. ส่งเสริมให้สมาชิกได้กู้เงินเพื่อนำไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพเสริม เพื่อให้มีรายได้เสริมจะได้มีโอกาสออมได้มากขึ้น
5. ให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วย หุ่น พ.ศ. 2549 เพื่อให้มีการออมตามกติกาในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยให้มีความเหมาะสมกับรายได้ของแต่ละระดับชั้นยศเพื่อผลให้มีการออมได้มากขึ้น

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคตต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติมที่จะมีส่วนช่วยกระตุ้นปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด
2. ควรขยายการศึกษาไปยังองค์กรแห่งอื่นๆ ที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้มาเสริมสร้างปริมาณการออมของสมาชิกสหกรณ์ต่อไป
3. ในการศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจควรที่จะแบ่งปัจจัยหรือตัวเลือกเศรษฐกิจให้เห็นความแตกต่างและแบ่งได้ชัดเจนมากกว่านี้

## เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กาญจณพัชร วิเศษสิงห์. 2552. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเกษตรกรในเขต  
องค์การบริหารส่วนตำบลพนมทวน. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง.  
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

นภดล ทองพันชั่ง. 2555. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล. พระนครศรีอยุธยา:  
โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา.

นรภัทร อิมพานิช. 2547. การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของ  
สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์วังเดิมกองบัญชาการกองทัพเรือจำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ  
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชชาภัสร์ เขม้นเขตวิทย์. 2549. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออม  
ทรัพย์พนักงานธนาคารทหารไทยจำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตร  
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัตนา ขอบทอง. 2554. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินออมของสมาชิกสหกรณ์  
ออมทรัพย์พนักงานธนาคารออมสินจำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมปอง งามแจ่ม. 2552. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์  
ออมทรัพย์ไทยซัมมิทโอโตพาร์ทจำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมหวัง เครือแก้ว. 2544. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อเงินออมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน : กรณีศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนสตรีทุตยขลุง จำกัด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณ ชูโชติ. 2541. วิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวันดี พานิชสาส์น. 2547. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมเงินผ่านธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) : กรณีศึกษาอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรรัตน์ พุดหอม. 2552. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมทหารราบที่ 31 รักษาพระองค์ จำกัด จังหวัดลพบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อารีย์ วอนเป่า. 2549. การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุดมสุข เขียวพงศ์. 2551. การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.



ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์

ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

--	--	--

### แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

**คำชี้แจง** แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ (MCE) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แบบสอบถามนี้มี 5 ส่วน

**ส่วนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

**ส่วนที่ 2** ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

**ส่วนที่ 3** พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

**ส่วนที่ 4** ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

**ส่วนที่ 5** ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ที่มีต่อการให้บริการของสหกรณ์

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จะนำมาใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น และจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมเพียงคำตอบเดียว ยกเว้น  
ข้อที่ให้ตอบมากกว่า 1 ข้อ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

1.1 เพศ  ชาย  หญิง

1.2 อายุ.....ปี.....เดือน

1.3 สถานภาพสมรส

โสด  สมรส  หม้าย  หย่าร้าง  
 แยกกันอยู่  อื่นๆ(โปรดระบุ).....

1.4 ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)  มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ม.6)  
 อนุปริญญา/ปวส.  ปริญญาตรี  ปริญญาโท  อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.5 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานทางราชการ (ระดับชั้นยศ)

- เจ้ากรมการสื่อสารทหารหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ท.)  
 รองเจ้ากรมการสื่อสารทหารหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต. , พล.ร.ต. , พล.อ.ต.)  
 ผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พล.ต. , พล.ร.ต. , พล.อ.ต.)  
 รองผู้อำนวยการศูนย์หรือเทียบเท่า ((ชั้นยศ พ.อ.(พ) , น.อ.(พ))  
 ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า ((ชั้นยศ พ.อ.(พ) , น.อ.(พ))  
 รองผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่า(ชั้นยศ พ.อ. , น.อ.)  
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง, ผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า(ชั้นยศ พ.อ. , น.อ.)  
 หัวหน้าแผนก, รองผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ พ.ท. , น.ท.)  
 ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.อ. – พ.ต.)  
 นายทหารชั้นสัญญาบัตรระดับผู้บังคับหมวดหรือเทียบเท่า (ชั้นยศ ร.ต. – ร.ท.)  
 นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ จ.ส.ต. – จ.ส.อ. (พ) หรือเทียบเท่า)  
 นายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศ ส.ต. – ส.อ. หรือเทียบเท่า)

- ลูกจ้างประจำ
- พนักงานราชการ

1.6 พื้นที่ที่สมาชิกปฏิบัติงานอยู่

- พื้นที่ส่วนกลาง (ภายในกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย)
- พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 1 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 1)
- พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 2 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 2)
- พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 3 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 3)
- พื้นที่แผนกปฏิบัติการ โทรคมนาคมที่ 4 (พื้นที่กองทัพภาคที่ 4)

1.7 ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์มาแล้วเป็นเวลา.....ปี.....เดือน หมายเลขสมาชิก.....

1.8 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ลักษณะความสัมพันธ์ กับ สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดลงรายละเอียด)	การศึกษา (โปรดลงรายละเอียด)	มีรายได้/เดือน
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

รวมจำนวน.....คน (รวมตัวผู้ตอบแบบสอบถาม)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์  
ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

2.1 รายได้รวมของท่านโดยประมาณต่อเดือน หรือในหนึ่งปีที่ผ่านมา

รายการ	บาท/เดือน	สำหรับผู้วิจัย
		บาท/ปี
1. เงินเดือน		
2. ค่าครองชีพรายเดือน		
3. เงินเพิ่มพิเศษต่างๆ (พ.นบ., พ.ส.ร., ต.ต. อื่นๆ)		
4. รายได้พิเศษ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง, ค่ารับจ้าง, ฯลฯ		
5. รายได้จากค่าเช่า เช่น ค่าเช่าบ้าน/ค่าเช่าที่ดิน		
6. รายรับอื่นๆ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก ฯลฯ		
7. รายได้อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
<b>รวม</b>		

2.2 รายจ่ายรวมของท่านโดยประมาณต่อเดือนหรือในหนึ่งปีที่ผ่านมา

รายการ	บาท/เดือน	สำหรับผู้วิจัย
		บาท/ปี
<b>รายจ่ายที่จำเป็น</b>		
1. ค่าอาหาร		
2. ค่ารักษาพยาบาล / ค่ายารักษาโรค		
3. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร		
4. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง		
5. ค่าเครื่องนุ่งห่ม / ของใช้ประจำวัน		
6. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง(ค่ารถโดยสาร, ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)		
7. ค่าใช้จ่ายประกันชีวิต, ประกันอื่นๆ		
8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีสังคม(ทำบุญ, งานบวช ฯลฯ)		
9. ชำระหนี้ในระบบ		
9.1 เงินงวดชำระหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหารฯ		
9.2 เงินงวดชำระหนี้สถาบันการเงินอื่น		

9.3 ค่าผ่อนบ้าน /ที่อยู่อาศัย ฯลฯ		
9.4 ค่าผ่อนที่ดิน		
9.5 ค่าผ่อนรถยนต์ที่ก่อให้เกิดรายได้		
9.6 อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้านที่จำเป็น		
9.7 อื่นๆ.....		
<b>รายการที่ไม่จำเป็น</b>		
1. ค่าใช้จ่ายสันตนาการ (ดูภาพยนตร์,ท่องเที่ยว ฯลฯ)		
2. ค่าใช้จ่ายในการกินเลี้ยงสังสรรค์		
3. ค่าเลี้ยงดวงรายงวด (หวยรัฐบาล,หวยใต้ดิน)		
4. ค่าผ่อนรถยนต์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้		
5. ชำระหนี้นอกระบบจากเจ้าหนี้อื่นๆ ระบุ.....		
6. อื่นๆ (โป้ครระบุ).....		
<b>รวม</b>		

2.3 ภาระหนี้สินของท่าน ณ ช่วงสิ้นเดือน เมษายน57 โดยประมาณ

รายการ	ยอดหนี้ คงเหลือ (บาท)	อัตราดอกเบี้ย/ปี
1. เงินกู้สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ		
1.1 เงินกู้ฉุกเฉิน		
1.2 เงินกู้สามัญ		
1.3 เงินกู้พิเศษ		
2. กู้จากธนาคารพาณิชย์		
3. กู้จากสถาบันการเงินอื่น(ดอกเบี้ยร้อยละ...../เดือน)		
4. กู้จากนายทุน ,ญาติ ,เพื่อน(ดอกเบี้ยร้อยละ...../เดือน)		
5. แหล่งอื่นๆระบุ.....		
<b>รวม</b>		

2.4 ท่านนำเงินที่กู้มาไว้เพื่อวัตถุประสงค์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน       เพื่อการศึกษาของตนเอง       ชำระหนี้  
 เพื่อการศึกษาของบุตร       ซื้อบ้าน ที่ดิน       เพื่อรักษาพยาบาล  
 ซื้อ/ซ่อมแซมรถยนต์       ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย       ซื้อเครื่องใช้ภายในบ้าน  
 ท่องเที่ยว       ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์มือถือ  
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.5 สาเหตุที่ท่านกู้เงินจากสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น  
 สามารถกู้ได้ง่าย  
 ได้รับเงินเฉลี่ยคืนจากเงินที่กู้  
 ติดต่อสะดวก  
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

3.1 ประเภทและปริมาณเงินออมของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทการออม	ปริมาณเงินออมบาท/ เดือน	ปริมาณเงินออมคงเหลือ ณ สิ้นสุดเดือน เม.ย.57
1. ทุนเรือนหุ้นสหกรณ์		
2. เงินฝากสหกรณ์		
2.1 เงินฝากออมทรัพย์		
2.2 เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ		
2.3 เงินฝากประจำ		
3. เงินฝากธนาคาร		
4. ซื้อพันธบัตร		
5. ซื้อสลากออมสิน		
6. ซื้อทองคำ		
7. ออมในรูปสินทรัพย์ถาวร (ซื้อบ้าน, ที่ดิน มูลค่าปัจจุบัน)		



8. งบประมาณประกันชีวิตแบบได้เงินคืนเมื่อครบกำหนดหรือเสียชีวิต		
9. อื่น ๆ โปรดระบุ		
9.1 .....		
9.2 .....		
9.3 .....		
รวม		

3.2 จุดประสงค์ในการออมของท่าน (โปรดเรียง 5 ลำดับโดยให้ 1 สำคัญที่สุดรองลงมา คือ 2, 3, 4 และ 5)

- (.....) เพื่อต้องการออมทรัพย์จากการสะสมหุ้นรายเดือน  
 (.....) เพื่อเก็บออมไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เช่น การเกิดอุบัติเหตุ  
 (.....) เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชราเจ็บป่วย  
 (.....) เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพอื่นๆ  
 (.....) เพื่อการศึกษาของตนเอง หรือ ของบุตรหลาน  
 (.....) เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลาน  
 (.....) เพื่อหาผลประโยชน์และเก็งกำไร เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก เงินปันผล  
 (.....) เพื่อให้ได้มาสำหรับประกันที่มั่นคงในชีวิต  
 (.....) เพื่อซื้อบ้าน ที่ดิน หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์  
 (.....) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.3 สาเหตุที่ท่านออมเงินไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีความมั่นคง  
 มีหลักประกันคุ้มครอง  
 มีความน่าเชื่อถือ  
 ได้ผลตอบแทนเป็นที่น่าพอใจ  
 มีความสะดวก  
 ได้รับการชักชวน  
 ได้รับการยกเว้นภาษี  
 อัตราการออมทรัพย์ขั้นต่ำอยู่ในขีดความสามารถที่จะออมได้  
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคการใช้จ่ายให้สอยในชีวิตประจำวันของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสาทรณ์อ้อมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไว้มอง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. เวลาเลือกซื้อสินค้า ท่านจะเลือกซื้อเฉพาะ สิ่ง ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันเท่านั้น					
2. ท่านชอบซื้อสินค้าแบรนด์เนมที่นำเข้ามาจาก ต่างประเทศแม้จะมีราคาแพงก็ตาม					
3. ท่านมักจะเลือกซื้อสินค้าในแผนกลดราคา เสมอๆ					
4. การนั่งรถยนต์หรือรถแท็กซี่ไปทำงานช่วยทำ ให้การเดินทางสะดวกยิ่งขึ้นแม้จะต้องเสีย ค่าใช้จ่ายสูงก็ตาม					
5. ท่านยอมรับว่ามีค่าใช้จ่ายเรื่องการท่องเที่ยว และค่าสินทนการสูงเพราะเป็นสิ่งที่สร้าง ความสุขให้กับชีวิต					
6. เพื่อนๆ มักชอบแซวคุณเสมอๆ ว่าคุณเป็นคน เก็บออม ประหยัดและ มัธยัสถ์					
7. การรับประทานอาหารนอกบ้านแม้ว่าจะมีราคา แพง แต่ก็เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสุขแก่ชีวิต					
8. ท่านมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์มือถือ น้อยกว่า 500 บาท/เดือน					
9. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ตระหนักดีในเรื่องอัตราเงิน เฟ้อ ดังนั้นจึงมักจะเลือกแนวทางที่จะใช้เงินใน ปัจจุบัน โดยการกั๊ยม เพราะหากตัดสินใจช้า อาจต้องซื้อสินค้าที่มีราคาสูงกว่าในปัจจุบัน					
10. การมีหนี้สิน ถือเป็นเรื่องปกติเพราะถือว่าคน ผู้นั้นมีเครดิตดี					

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์  
สื่อสารทหาร จำกัด ที่มีต่อการให้บริการของสหกรณ์

5.1 ท่านคิดว่าจากที่ท่านสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แล้วมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของ  
ท่านและครอบครัว

- ดีขึ้น                       เหมือนเดิม       มีภาระเพิ่มขึ้น

5.2 ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ในปัจจุบัน

- สูงเกินไป                       ต่ำเกินไป       เหมาะสมดีแล้ว

5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสะสมทุนเรือนหุ้นรายเดือนของสหกรณ์

.....  
.....

5.4 ข้อเสนอแนะต่อบริการด้านเงินฝากของสหกรณ์

.....  
.....

5.5 ข้อเสนอแนะต่อบริการด้านเงินกู้ยืมของสหกรณ์

.....  
.....

5.6 ข้อเสนอแนะสวัสดิการที่ท่านอยากให้สหกรณ์ สส.ทหาร จำกัด ดำเนินการให้ที่สำคัญ 3 อันดับ  
ได้แก่

- 5.6.1.....  
5.6.2.....  
5.6.3.....

ขอขอบคุณยิ่งในการสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ข  
ผลวิเคราะห์ทางสถิติ

## ผลวิเคราะห์ทางสถิติ

## ข้อมูลทั่วไป

		sex			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	man	286	88.5	88.5	88.5
	woman	37	11.5	11.5	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		age			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-29 ปี	95	29.4	29.4	29.4
	30-39 ปี	80	24.8	24.8	54.2
	40-49 ปี	70	21.7	21.7	75.9
	50-59 ปี	45	13.9	13.9	89.8
	60 ปีขึ้นไป	33	10.2	10.2	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		status			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	โสด	128	39.6	39.6	39.6
	สมรส	178	55.1	55.1	94.7
	หม้าย	1	.3	.3	95.0
	หย่าร้าง	15	4.6	4.6	99.7
	แยกกันอยู่	1	.3	.3	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		educa.			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าม.6	17	5.3	5.3	5.3
	ม.ปลาย	88	27.2	27.2	32.5
	ปวส.	58	18.0	18.0	50.5
	ปริญญาตรี	150	46.4	46.4	96.9
	ปริญญาโท	10	3.1	3.1	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		position			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	1	.3	.3	.3
	3	1	.3	.3	.6
	4	1	.3	.3	.9
	5	4	1.2	1.2	2.2
	6	2	.6	.6	2.8
	7	7	2.2	2.2	5.0
	8	7	2.2	2.2	7.1
	9	12	3.7	3.7	10.8
	10	27	8.4	8.4	19.2
	11	198	61.3	61.3	80.5
	12	53	16.4	16.4	96.9
	13	6	1.9	1.9	98.8
	14	4	1.2	1.2	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		landing			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	11	228	70.6	70.6	70.6
	12	23	7.1	7.1	77.7
	13	24	7.4	7.4	85.1
	14	22	6.8	6.8	92.0
	15	26	8.0	8.0	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		member			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<1 ปี	5	1.5	1.5	1.5
	1-10 ปี	125	38.7	38.7	40.2
	11-20 ปี	89	27.6	27.6	67.8
	21-30 ปี	67	20.7	20.7	88.5
	31 ปีขึ้นไป	37	11.5	11.5	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		mem income			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	none	136	42.1	42.1	42.1
	1	128	39.6	39.6	81.7
	2	37	11.5	11.5	93.2
	3	18	5.6	5.6	98.8
	4	3	.9	.9	99.7
	5	3	.3	.3	100.0
	>5	1	.3	.3	
	Total	323	100.0	100.0	

## ระดับความคิดเห็น

		c1			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	low	3	.9	.9	.9
	medium	18	5.6	5.6	6.5
	many	164	50.8	50.8	57.3
	much	138	42.7	42.7	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		c2			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	74	22.9	22.9	22.9
	low	127	39.3	39.3	62.2
	medium	106	32.8	32.8	95.0
	many	14	4.3	4.3	99.4
	much	2	.6	.6	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		c3			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	2	.6	.6	.6
	low	8	2.5	2.5	3.1
	medium	139	43.0	43.0	46.1
	many	109	33.7	33.7	79.9
	much	65	20.1	20.1	100.0
	Total	323	100.0	100.0	



c4

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	47	14.6	14.6	14.6
	low	147	45.5	45.5	60.1
	medium	75	23.2	23.2	83.3
	many	39	12.1	12.1	95.4
	much	15	4.6	4.6	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

c5

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	33	10.2	10.2	10.2
	low	89	27.6	27.6	37.8
	medium	94	29.1	29.1	66.9
	many	89	27.6	27.6	94.4
	much	18	5.6	5.6	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

c6

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	10	3.1	3.1	3.1
	low	67	20.7	20.7	23.8
	medium	155	48.0	48.0	71.8
	many	79	24.5	24.5	96.3
	much	12	3.7	3.7	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

**c7**

		<b>Frequency</b>	<b>Percent</b>	<b>Valid Percent</b>	<b>Cumulative Percent</b>
Valid	little	33	10.2	10.2	10.2
	low	95	29.4	29.4	39.6
	medium	111	34.4	34.4	74.0
	many	72	22.3	22.3	96.3
	much	12	3.7	3.7	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

**c8**

		<b>Frequency</b>	<b>Percent</b>	<b>Valid Percent</b>	<b>Cumulative Percent</b>
Valid	little	17	5.3	5.3	5.3
	low	54	16.7	16.7	22.0
	medium	57	17.6	17.6	39.6
	many	145	44.9	44.9	84.5
	much	50	15.5	15.5	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

**c9**

		<b>Frequency</b>	<b>Percent</b>	<b>Valid Percent</b>	<b>Cumulative Percent</b>
Valid	little	12	3.7	3.7	3.7
	low	79	24.5	24.5	28.2
	medium	130	40.2	40.2	68.4
	many	72	22.3	22.3	90.7
	much	30	9.3	9.3	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

		c10			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	little	39	12.1	12.1	12.1
	low	106	32.8	32.8	44.9
	medium	105	32.5	32.5	77.4
	many	55	17.0	17.0	94.4
	much	18	5.6	5.6	100.0
	Total	323	100.0	100.0	

## ค่าความสัมพันธ์ (Correlation and Chi – square test)

Descriptive Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
เพศ	.11	.319	323
อายุ	38.8036	11.49781	323
สถานภาพสมรส	1.71	.728	323
การศึกษาสูงสุด	3.15	1.026	323
ระดับชั้นยศ	2.91	.358	323
จำนวนสมาชิกในครอบครัว(รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)	2.75	1.353	323
จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ในครอบครัว(ไม่รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)	.85	.933	323
รายได้รวมของครอบครัว	19359.6904	35641.96509	323
เงินเดือน	20341.50	9473.166	323
รายได้อื่นๆ	2099.07	11896.138	323
รายได้รวม/เดือน	27247.2817	23025.78344	323
รายได้รวม/ปี	326967.2693	276310.95748	323
รายจ่ายที่จำเป็นรวม/เดือน	25841.27	29101.161	323
รายจ่ายที่จำเป็นรวม/ปี	293832.78	174840.411	323
รายจ่ายที่ไม่จำเป็นรวม/เดือน	3229.78	8766.529	323
รายจ่ายที่ไม่จำเป็นรวม/ปี	38764.79	105199.339	323
รายจ่ายรวม/เดือน	27715.10	19291.831	323
รายจ่ายรวม/ปี	332452.45	231558.590	323
รวมเงินกู้จากสหกรณ์ออมทรัพย์	735025.58	618010.686	322
รวมเงินกู้นอกสหกรณ์	21083.5913	138601.27296	323
รวมหนี้สินทั้งหมด	756317.2848	648508.71393	323
รวมทุนเรือนหุ้น ณ สิ้น เม.ย.57	195449.75	394232.245	323
ปริมาณเงินออมรวมทั้งหมดต่อเดือน	2703.22	6809.637	323
ปริมาณเงินออมรวมทั้งหมด ณ สิ้น เม.ย.57	876891.08	2322637.646	323



ค่า Chi-square test : สถานภาพสมรส

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1276.817 <sup>a</sup>	1216	.110
Likelihood Ratio	544.879	1216	1.000
Linear-by-Linear Association	1.756	1	.185
N of Valid Cases	323		

a. 1525 cells (100.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .00.

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error <sup>a</sup>	Approx. T <sup>b</sup>	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	1.988			.110
	Cramer's V	.994			.110
	Contingency Coefficient	.893			.110
Interval by Interval	Pearson's R	.074	.045	1.327	.186 <sup>c</sup>
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	.409	.048	8.036	.000 <sup>c</sup>
N of Valid Cases		323			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

## ค่า Chi – square test : ระดับการศึกษา

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1251.973 <sup>a</sup>	1216	.231
Likelihood Ratio	804.542	1216	1.000
Linear-by-Linear Association	9.009	1	.003
N of Valid Cases	323		

a. 1525 cells (100.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .03.

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error <sup>a</sup>	Approx. T <sup>b</sup>	Approx. Sig.
Nominal by	Phi	.1969			.231
Nominal	Cramer's V	.984			.231
	Contingency Coefficient	.892			.231
Interval by Interval	Pearson's R	.167	.040	3.040	.003 <sup>c</sup>
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	.103	.057	1.857	.064 <sup>c</sup>
N of Valid Cases		323			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

ค่า Chi - square test : ระดับข้ามยศ

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	646.000 <sup>a</sup>	608	.139
Likelihood Ratio	194.128	608	1.000
Linear-by-Linear Association	2.728	1	.099
N of Valid Cases	323		

a. 915 cells (100.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .02.

Symmetric Measures					
		Value	Asymp. Std. Error <sup>a</sup>	Approx. T <sup>b</sup>	Approx. Sig.
Nominal by Nominal	Phi	1.414			.139
	Cramer's V	1.000			.139
	Contingency Coefficient	.816			.139
Interval by Interval	Pearson's R	-.092	.088	-1.656	.099 <sup>c</sup>
	Spearman Correlation	-.019	.057	-.339	.735 <sup>c</sup>
N of Valid Cases		323			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.



ภาคผนวก ก

ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วย ทุน พ.ศ. 2549



**ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด**  
**ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549**

อาศัยอำนาจตามความในข้อบังคับของสหกรณ์ข้อ 79 (8) และข้อ 107 ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2549 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2549 ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549 ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2549”
- ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด ว่าด้วยหุ้น พ.ศ. 2544 เสียทั้งสิ้น และให้ใช้ระเบียบนี้แทน
- ข้อ 4 สมาชิกทุกคนต้องส่งค่าหุ้นตั้งแต่เดือนแรกเข้าเป็นสมาชิกเป็นรายเดือนตามเกณฑ์ของเงินได้รายเดือนของสมาชิก ดังต่อไปนี้

เงินได้รายเดือน (บาท)		ถือหุ้นรายเดือน (หุ้น)
ไม่เกิน 7,000.-		50
เกินกว่า 7,000.- ถึง 10,000.-		70
เกินกว่า 10,000.- ถึง 15,000.-		90
เกินกว่า 15,000.- ถึง 20,000.-		100
เกินกว่า 20,000.- ถึง 20,000.-		120
เกินกว่า 30,000.-		150

ข้อ 5 สมาชิกที่มีความประสงค์จะถือหุ้นรายเดือนในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ 4 หรือจะขอซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อใด ก็ย่อมทำได้ โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ 6 สมาชิกคนหนึ่งๆ จะถือหุ้นในสหกรณ์เกินกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด  
ไม่ได้

ข้อ 7 สมาชิกจะขายหรือโอนหุ้นหรือถอนหุ้นในระหว่างที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้

ประกาศ ณ วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549

พล.ท. สมพล วีระศักดิ์

(สมพล วีระศักดิ์)

ประธานกรรมการ

สหกรณ์ออมทรัพย์สื่อสารทหาร จำกัด